

Een efficiëntere federale staat en een grotere autonomie voor de deelstaten

Basisnota van Elio Di Rupo
Formateur

4 juli 2011

Ons land heeft nood aan radicale veranderingen en fundamentele hervormingen.

Institutionele, sociale en economische vragen, alsook de budgettaire problemen vragen om een diepgaande behandeling.

Het is mijn ambitie om een toekomstproject samen te stellen voor de hele bevolking. Er moeten 250.000 jobs gecreëerd worden tegen 2015. Ons land moet gemoderniseerd worden door middel van een gemeenschappelijk project, dat in staat is om Vlamingen, Brusselaars, Walen en Duitstaligen duurzaam te verzoenen, en tegelijkertijd de belangen van éénieder te respecteren.

Om deze uitdaging aan te gaan wordt er een systemische hervorming doorgevoerd.

Vijf grote werven worden voorgesteld:

1. Een staatshervorming met een overdracht van bevoegdheden van de federale staat naar Gewesten en Gemeenschappen van om en bij de 17,3 miljard euro¹ ;
2. Een fiscale autonomie voor de Gewesten van ongeveer 10 miljard euro² ;
3. Een hervorming van de bijzondere financieringswet voor meer autonomie, doeltreffendheid en responsabilisering van Gewesten en Gemeenschappen ;
4. **Een strenge sanering van de overheidsfinanciën van om en bij 22 miljard euro voor het geheel van de overheidsdiensten³ tegen 2015**, zodat er een gezonde financiële basis kan teruggevonden worden en beantwoord kan worden aan de eisen van de Europese Unie ;
5. Sociale en economische hervormingen om een antwoord te bieden aan de uitdagingen van de toekomst, waaronder de vergrijzing van de bevolking.

Een grote staatshervorming zal uitgevoerd worden, met in het vooruitzicht Gewesten en Gemeenschappen met een veel grotere autonomie en verantwoordelijkheid, en een efficiëntere federale staat. Nieuwe verantwoordelijkheden, een nieuwe manier van financiering en een grote

¹ Schatting op basis van de laatst beschikbare cijfers

² Bovenop de autonomie waarover ze al beschikken dankzij de Gewestelijke belastingen

³ Vooruitzichten van juni 2011 van het Monitoringcomité

fiscale autonomie zullen Vlaanderen, Wallonië en Brussel toelaten hun potentieel en talenten zo goed mogelijk te ontwikkelen. Deze drie Gewesten zullen over een totale vrijheid beschikken om hun eigen beleid te voeren in heel wat nieuwe domeinen, zodat er beter kan ingespeeld worden op de noden en verwachtingen van ieder van hen.

Er moet een nieuw klimaat van vooruitgang en gedeelde welvaart gecreëerd worden. De inwoners mogen zich verheugen over hun verhoogde levensverwachting. Maar deze verhoogde levensverwachting brengt belangrijke financiële gevolgen met zich voor ons pensioensysteem, gezondheidszorgen en meer in het algemeen, voor de sociale zekerheid.

Omvangrijke hervormingen, met gevolgen op middellange en lange termijn, zullen dus ondernomen worden om:

- De burgers die werken meer te steunen;
- De degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen te versterken;
- De betaling van de pensioenen te waarborgen;
- Het aantal kwalitatieve jobs te verhogen en de arbeidsmarkt te dynamiseren;
- Ondernemingen te helpen competitiever te worden en economische activiteit te stimuleren;
- De koopkracht van de burgers te versterken;
- De kwaliteit van de gezondheidszorg te verbeteren;
- De overgang van onze economie naar een model van duurzame groei te stimuleren.

Justitie en het migratiebeleid zullen hervormd worden. Concrete maatregelen voor de economische heropleving zullen eveneens uitgevoerd worden.

De economische en financiële crisis van 2008 heeft diepe sporen nagelaten bij burgers en ondernemingen. We moeten de gevaarlijke confrontatie met internationale speculatie vermijden. **Het saneren van de overheidsfinanciën is een absolute prioriteit als we de toekomst van ons sociaal model en ons economisch dynamisme willen garanderen.**

Dankzij de voorgestelde maatregelen zal de regering een strenge en verantwoorde begroting kunnen uitwerken. Dit betekent substantiële verminderingen van openbare uitgaven, bepaalde verhogingen van uitgaven, een versterkte strijd tegen alle vormen van fraude en initiatieven om de koopkracht van burgers te ondersteunen.

België heeft zich ten aanzien van de Europese Unie geëngageerd om in 2020 welbepaalde doelstellingen te halen inzake de werkzaamheidsgraad, de strijd tegen armoede, wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling en

energie-efficiëntie (Nationaal Hervormingsprogramma). De regering zal alle nodige maatregelen nemen om dit engagement te respecteren.

De structurele hervormingen die ik u voorstel hebben tot doel om ons land uit de crisis te helpen, om een betere levenskwaliteit te garanderen voor alle inwoners en de toekomst van de jongere generaties te waarborgen. Ze zullen onze economische prestaties verbeteren, en tegelijkertijd zorgen voor een versterking van de stabiliserende sociale mechanismen die ervoor gezorgd hebben dat België, Vlaanderen, Wallonië en Brussel beter het hoofd hebben kunnen bieden aan de crisis dan veel andere regio's en Europese landen.

Elio Di Rupo
Formateur

Toelichting bij de methodologie

Na mijn benoeming tot formateur op 16 mei 2011, had ik twee officiële ontmoetingen met de partijvoorzitters over de begroting en de sociale en economische vraagstukken. Daarna onderhield ik met alle partijvoorzitters informele contacten, onder meer ook over de institutionele vraagstukken. De voorliggende basisnota is uitgewerkt op grond van al die contacten en op basis van het belangrijke werk dat reeds werd verricht door mijn voorgangers, de heren Bart De Wever, André Flahaut en Danny Pieters, Johan Vande Lanotte, Didier Reynders en Wouter Beke.

De basisnota bestaat uit twee delen.

Het eerste deel omvat mijn voorstellen met betrekking tot de begrotingssanering, de zesde staatshervorming en de sociale en economische hervormingen.

Het tweede deel omvat een meer gedetailleerde en technische uitleg over de overdracht van bevoegdheden van de federale staat naar de deelstaten en over de nieuwe bijzondere financieringswet.

De voorliggende basisnota is niet te nemen of te laten. Het is een basis voor de verdere onderhandelingen over de regeringsvorming en de zesde staatshervorming.

Inleiding	2
Toelichting bij de methodologie.....	5
DEEL I.....	11
1. Sanering van de overheidsfinanciën	12
1.1 Een strenge begroting om in 2015 tot een begroting in evenwicht te komen	12
1.2 De voorgestelde begrotingsmaatregelen	13
2. Politieke vernieuwing.....	18
3. BHV en Brussel : een duurzame communautaire oplossing ...	21
3.1 De kieskring BHV	21
3.2 Gerechtelijk arrondissement BHV.....	22
3.3 Statuut en gebruik van de talen in de zes faciliteitengemeenten.....	23
3.4 Benoeming van de burgemeesters in de zes faciliteitengemeenten.	24
3.5 Brussel.....	25
3.6 Institutionele vereenvoudiging in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	26
3.7 Modernisering van de taalwetgeving.....	28
3.8 Tweektalige kieslijsten in Brussel	30
4. Hervorming van de bijzondere financieringswet en fiscale autonomie.....	30
4.1 Doelstellingen	30
4.2 Toepassingen.....	31
5. Hervorming van de arbeidsmarkt om de werkzaamheidsgraad te verhogen.....	33
5.1 Het werk aantrekkelijker maken.....	36
5.2 Het werkloosheidsstelsel hervormen om de arbeidsmarktparticipatie te verhogen.....	36
5.3 Meer oudere werknemers aan het werk helpen.....	38

5.4	Voorrang aan jobcreatie	39
5.5	De kwaliteit van de werkgelegenheid verhogen	40
5.6	De gelijkheid op het werk bevorderen.....	41
5.7	Het tijdskrediet en de loopbaanonderbreking hervormen	42
6.	Steun voor bedrijven en economische activiteiten.....	42
6.1	De bedrijven steunen en ze het leven vergemakkelijken	43
6.2	De zelfstandigen aanmoedigen en beter beschermen.....	44
6.3	Onderzoek en ontwikkeling (R&D) steunen.....	45
7.	De koopkracht van de burgers ondersteunen	45
7.1	Inflatie en prijsbeheersing.....	46
7.2	De rechten van de consument versterken	46
7.3	De financiële regulering versterken.....	47
8.	Hervorming van de pensioenen	47
8.1	De financiering van de pensioenen verzekeren	47
8.1.1	<i>De leeftijd waarop men met vervroegd pensioen gaat uitstellen</i>	<i>48</i>
8.1.2	<i>Langere loopbanen in de overheidssector aanmoedigen</i>	<i>48</i>
8.1.3	<i>Werken na 65 of een volledige loopbaan in de privésector opwaarderen</i>	<i>49</i>
8.1.4	<i>Werk meer valoriseren dan de periodes van inactiviteit bij de berekening van het pensioen.....</i>	<i>49</i>
8.1.5	<i>Het stelsel van de overlevingspensioenen aan de evolutie van de maatschappij aanpassen</i>	<i>50</i>
8.1.6	<i>Van de 2de en de 3de pijlers een echt aanvullend pensioen maken</i>	<i>50</i>
8.1.7	<i>De deelstaten en de lokale overheden beter responsabiliseren voor de pensioenen van hun statutaire ambtenaren.....</i>	<i>51</i>
8.2	Het inkomen van de gepensioneerden verbeteren.....	51
9.	Hervorming van de ziekteverzekering om de kwaliteit ervan te verbeteren en het voortbestaan ervan te verzekeren	52
9.1	Strengere financiering van de gezondheidszorg.....	56

9.2	Verbeteren van de toegang tot gezondheidszorg voor iedereen	57
9.3	De kwaliteit van ons gezondheidsstelsel evalueren en verbeteren...	57
9.4	De rol van de huisarts versterken en het personeel van de gezondheidszorg beter ondersteunen.....	58
9.5	Aanmoedigen van administratieve vereenvoudiging	58
10.	Hervorming van het gezinsbeleid	58
11.	Hervorming van asiel en migratie	59
11.1	Eén enkele minister om een samenhangend overheidsoptreden te verzekeren.....	60
11.2	Een snelle en consistente asielprocedure om een waardige opvang te waarborgen.....	60
11.3	Waarborg van het recht op gezinshereniging, terwijl de strijd tegen uitbuiting en fraude wordt voortgezet.....	61
11.4	Snelle behandeling van verblijfaanvragen op basis van duidelijke criteria om het misbruik en valse hoop te stoppen.....	62
11.5	Hervorming van de verwerving van de Belgische nationaliteit.....	62
12.	Justitiehervorming, versterking van de veiligheid en garantie van de kwaliteit van de overheidsdiensten.....	62
12.1	Grondige hervorming van justitie.....	63
12.1.1	<i>Een toegankelijke, snelle en moderne justitie.....</i>	<i>63</i>
12.1.2	<i>Een doeltreffend, eerlijk en evenredig strafrecht.....</i>	<i>64</i>
12.2	Het waarborgen van de veiligheid en de verbetering van de nabijheidspolitie	66
13.	Overgang van onze economie naar een duurzaam groeimodel	67
13.1	De overheid als motor voor een duurzame overgang.....	69
13.2	Waarborging van energie die veilig, duurzaam en toegankelijk voor iedereen is	70
13.3	NMBS	71
DEEL II.....		73

1.	Details van de overheveling van bevoegdheden van de federale overheid naar de deelstaten	74
1.1.	Arbeidsmarkt	74
1.1.1.	<i>Preamble.....</i>	<i>74</i>
1.1.2.	<i>Controle op de beschikbaarheid</i>	<i>74</i>
1.1.3.	<i>Doelgroepenbeleid</i>	<i>74</i>
1.1.4.	<i>Arbeidsbemiddeling</i>	<i>75</i>
1.1.5.	<i>Overige.....</i>	<i>75</i>
1.1.6.	<i>Reorganisatie van de beheersstructuur van de RVA</i>	<i>76</i>
1.1.7.	<i>Financiering - Responsabilisering – Activering</i>	<i>76</i>
1.2.	Gezonheidszorgen en hulp aan personen.....	77
1.2.1.	<i>Oprichting van een Instituut voor de Toekomst om overlegde antwoorden op de grote uitdagingen in de gezondheidszorg te waarborgen</i>	<i>77</i>
1.2.2.	<i>De federale kerntaken.....</i>	<i>77</i>
1.2.3.	<i>De overdracht van bevoegdheden aan de deelstaten.....</i>	<i>78</i>
1.2.4.	<i>Samenwerkingsakkoorden tussen de federale overheid en de deelstaten.....</i>	<i>80</i>
1.2.5.	<i>Responsabilisering van de deelstaten:</i>	<i>80</i>
1.3.	Kinderbijslag	81
1.3.1.	<i>Recht op kinderbijslag wordt in de Grondwet vastgesteld.....</i>	<i>81</i>
1.3.2.	<i>Overheveling kinderbijslag</i>	<i>81</i>
1.3.3.	<i>Financiering</i>	<i>81</i>
1.3.4.	<i>Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten (FCUD)</i>	<i>82</i>
1.4.	Justitie	82
1.4.1.	<i>Organisatie en werking van justitie</i>	<i>82</i>
1.4.2.	<i>Vervolgingsbeleid en strafuitvoering</i>	<i>82</i>
1.4.3.	<i>Jeugdbeschermingsrecht.....</i>	<i>83</i>
1.5.	Bevoegdheidsoverdracht in andere beleidsdomeinen	83
1.5.1.	<i>Mobiliteit en verkeersveiligheid</i>	<i>83</i>

1.5.2.	Overige domeinen.....	84
1.5.3.	Overgehevelde fiscale uitgaven.....	90
1.6.	Begrotingssynthese van de overhevelingen	90
2.	Details van het hervormingsvoorstel van de bijzondere financieringswet.....	93
2.1.	Algemene principes	94
2.2.	Financiering van de huidige bevoegdheden van de Gewesten.....	95
2.3.	Financiering van de huidige bevoegdheden van de Gemeenschappen	95
2.4.	Financiering van de nieuwe bevoegdheden die aan de Gewesten worden overgedragen	96
2.5.	Financiering van nieuwe bevoegdheden die aan de Gemeenschappen worden overgedragen	96
2.6.	Specifieke responsabiliseringsmechanismen werk, gezondheidszorgen, pensioenen en klimaat	97
2.7.	Bijkomende financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	99
2.8.	Modaliteiten van de fiscale autonomie	101
2.9.	Solidariteitsmechanisme	102
2.10.	Egalisering (sokkel)	103
2.11.	Fiscale uitgaven.....	103
2.12.	Vennootschapsbelasting.....	103
2.13.	Sanering van de overheidsfinanciën	103

DEEL I

1. Sanering van de overheidsfinanciën

1.1 Een strenge begroting om in 2015 tot een begroting in evenwicht te komen

In april 2011 legde de regering haar Stabiliteitsprogramma neer bij de Europese Commissie. Daarin werd het Belgische begrotingstraject voor de jaren 2011 tot 2014 gedefinieerd, met een terugkeer naar een structureel evenwicht vanaf 2015 als vooruitzicht. Ons land engageerde zich om het totale tekort van alle publieke overheden vanaf 2012 terug te dringen tot 2,8% van het BBP. Dit Stabiliteitsprogramma moet het voor België mogelijk maken om uit de procedure bij buitensporige tekorten te geraken, waaraan het momenteel samen met 22 andere Europese landen onderworpen is.

De voorspellingen van het Monitoringcomité werden echter in een onzekere macro-economische context opgesteld, waarvan de parameters nog belangrijke evoluties kunnen kennen. Zo heeft het Comité zich gebaseerd op een schatting van de groei van het BBP van 2%. De Nationale Bank van België gaat, in een rapport dat ze net publiceerde, uit van een economische groei die dit jaar uiteindelijk 2,6% van het BBP kan bedragen.

In het licht van deze nieuwe gegevens zou de noodzakelijke inspanning om in 2015 tot een structureel evenwicht te komen dus iets lichter kunnen zijn.

Deze sanering moet verdeeld worden tussen de verschillende entiteiten van ons land. De federale staat, de Gewesten en de Gemeenschappen zullen over deze verdeling moeten onderhandelen. Deze onderhandeling zal de definitieve verdeling vastleggen van de inspanningen tussen entiteit I (federale overheid en sociale zekerheid) en entiteit II (Gewesten, Gemeenschappen en lokale overheden).

Op dit moment en op basis van de indicaties over de verdeling die ter informatie werden overgemaakt aan de Europese Commissie, zullen de grote lijnen die dienen als discussiebasis kunnen leiden tot een saneringsinspanning van entiteit I van 17,5 miljard EUR op basis van de laatste voorspellingen van het Monitoringcomité.

De federale regering zal een streng saneringsplan uitwerken, waarbij het de doelstellingen van het Stabiliteitsprogramma 2011-2014 zal naleven en de lijnen zal uitzetten voor een terugkeer naar een structureel evenwicht in 2015.

De Regering wil ook onze staatsschuld verminderen om de intrestlasten te beperken en ons land uit het vizier van speculanten te houden. De middelen die op die manier op de financiële markten worden uitgespaard, kunnen geïnvesteerd worden in het welzijn van onze burgers.

De Regering zal een streng en verantwoord begrotingsbeleid voeren, dat de nog steeds wankelende economische heropleving niet zal belemmeren. Ze zal de mensen die aan het werk zijn aanmoedigen en de koopkracht ondersteunen. Ze zal bovenal de toekomst moeten waarborgen, vooral voor de jongere generaties.

Om tot een evenwicht in de overheidsfinanciën te komen, zal de Regering 2 pistes volgen:

- **Inspanningen op het vlak van de uitgaven en de inkomsten met een eerlijke verdeling tussen de verschillende sociale categorieën en tussen de verschillende soorten inkomsten;**
- **Een actief beleid dat inzet op de creatie van werkgelegenheid en de verhoging van de activiteitsgraad.**

1.2 De voorgestelde begrotingsmaatregelen

De begrotingsmaatregelen worden in vier rubrieken onderverdeeld : uitgaven, inkomsten, diverse maatregelen die niet onder deze twee categorieën vallen en ten slotte de winsten op intrestlasten die hieruit voortvloeien. De gevraagde inspanningen zijn evenwichtig en houden rekening met de bijdragemogelijkheden van de burgers.

Met betrekking tot het **luik 'uitgaven'**, zal een aanzienlijk aandeel van de inspanning worden verwezenlijkt door een vermindering van de overheidsuitgaven, een versterkte strijd tegen verspilling en het zoeken naar productiviteitswinsten. Zo blijven kwaliteitsvolle overheidsdiensten verzekerd, maar aan een lagere kost.

Met betrekking tot het **luik 'inkomsten'**, zal een aanzienlijk aandeel van de inspanning worden verwezenlijkt door een hogere bijdrage van het kapitaal en de inkomsten ervan. Tegelijkertijd wordt de belasting op de arbeidsinkomsten verlicht. Er zullen maatregelen worden getroffen om een betere toepassing van de wetgeving te verzekeren en om ze af te stemmen op de wetgevingen die van kracht zijn in de meeste andere landen van de Europese Unie. De inspanning zal eveneens worden verwezenlijkt door een responsabiliserende fiscaliteit op gedrag dat schadelijk kan zijn voor het milieu en via uitbreiding van de tax op speculatie.

Ondanks de moeilijke context, vertalen de getroffen maatregelen eveneens de ambitie om de creatie van kwaliteitsvolle jobs te stimuleren, de werkzaamheidsgraad te verhogen, in het bijzonder van de 55-plussers,

de ondernemingen te ondersteunen, de fiscaliteit op de arbeid te verlichten, de koopkracht van de bevolking te verhogen, de pensioenen op te waarderen, de levenskwaliteit van de burgers te vrijwaren en misbruik te bestrijden. Fraudebestrijding in al haar vormen zal nog worden versterkt.

Naast de winsten op intrestlasten (rubriek die ongeveer beantwoordt aan **6%** van de inspanning), zijn de voornaamste begrotingsmaatregelen de volgende:

Uitgaven (rubriek goed voor ongeveer **37%** van de inspanning)

Hoofdzakelijk:

- De lonen van de minister worden verlaagd met 5%;
- Bevriezing gedurende 2 jaar van de personeels- en werkingskosten van de administraties, evenals van de instellingen die opdrachten verzekeren voor rekening van de overheid of de sociale zekerheid. Beter interdepartementaal beheer van de primaire uitgaven;
- Bevriezing van de overheidsdotaties gedurende 2 jaar (Parlement, Rekenhof, Grondwettelijk Hof, Koninklijke familie, Hoge Raad van Justitie...);
- Gedeeltelijke vervanging van de vertrekken binnen Defensie in het vooruitzicht van een leger van 30.000 militairen tegen 2015;
- De groei in de kredieten voor de ontwikkelingssamenwerking wordt tijdelijk beperkt tot de inflatie;
- Vermindering met meer dan de helft van de wettelijke groeinorm van de uitgaven in de gezondheidszorg (van 4,5% naar 2% werkelijke groei per jaar) tot in 2015 terwijl het financieel evenwicht van de sociale zekerheid wordt gewaarborgd dankzij een specifieke overheidsdotatie;
- Modulering van de prijs van de dienstencheques naargelang de aangekochte hoeveelheid en opheffing van hun fiscale aftrekbaarheid, met het oog op het beheersen van hun stijgende begrotingskost;
- Verlichting van de federale last in de financiering van de pensioenen van de statutaire ambtenaren via een toegenomen inspanning van de lokale overheden en een responsabilisering van de deelstaten, zoals voorzien in de bijzondere wet van 2003;
- Vermindering met 40% van de enveloppen⁴ die voorzien zijn in 2013 en 2015 voor de welvaartsvastheid van de sociale uitkeringen⁵ ;
- Beperking van de toegang en van de voorwaarden van de stelsels van tijdskrediet en vrijwillige loopbaanonderbreking⁶ ;

⁴ Met uitzondering van de welvaartsaanpassing sociale bijstandsuitkeringen

⁵ Men zal voortaan automatisch overgaan tot de tweejaarlijkse verhoging met 2% van de minimale uitkeringen en met 0,75% van de niet-minimale uitkeringen en plafonds. De toewijzing van een deel van het saldo van de welvaartsenveloppen het voorwerp zal uitmaken van een advies van de sociale partners (zie hieronder).

⁶ Dit wil zeggen buiten het ouderschapsverlof, palliatief verlof, verlof voor zorg aan een ziek familielid

- Hervorming van de structurele sociale bijdragenvermindering die wordt toegespist op de doelgroepen van de lage lonen en hoge lonen. Ook zullen enkel de halftijdse jobs nog kunnen genieten van de forfaitaire vermindering;
- Afschaffing van de federale fiscale niches op het vlak van leefmilieu, een gewestelijke bevoegdheid (waarvan men zegt dat ze worden « misbruikt »)⁷;
- Eenvormige behandeling van de fiscale aftrekposten en belastingsverminderingen in de fiscale steunmaatregelen.

Inkomsten (goed voor ongeveer **27%** van de inspanning)

Hoofdzakelijk :

- Harmonisering van het tarief van roerende voorheffing op 20% voor de interesten en op 25% voor de dividenden. Dit komt overeen met het gemiddelde van de OESO-landen. Voor de spaarrekeningen, zullen het huidige tarief van 15% en de vrijstelling van de eerste intrestschijf⁸ worden behouden. De vrijstelling zal in de toekomst worden toegekend via de belastingaangifte;
- Om de fiscaliteit op roerende inkomsten te harmoniseren met die van de andere Europese landen, zal binnen de personenbelasting dezelfde belastingsvoet als voor de dividenden (25%) toegepast worden op de meerwaarden op aandelen en effecten die voortvloeien uit hun verkoop binnen een termijn van 1 tot 8 jaar na hun aanschaffing. Het tarief zal 50% bedragen voor de meerwaarde gerealiseerd binnen een termijn korter dan 1 jaar. Zo wordt het speculatieve karakter van deze operaties beter in rekening gebracht. De waardevermindering zouden kunnen worden verhaald op het bedrag van de belastbare meerwaarden. Om de investeringskeuze neutraler te maken, zal de fiscaliteit van alle beleggingsproducten, ongeacht hun juridische vorm, worden afgesteld op de fiscaliteit die van toepassing is op intresten en dividenden.
- Binnen de vennootschapsbelasting, zal de vrijstelling op de meerwaarden voortaan verlopen volgens dezelfde voorwaarden als die voor de dividenden;
- Tijdelijke crisisbijdrage op de grote vermogens, dit wil zeggen vermogens groter dan 1,25 miljoen euro waarbij het woonhuis en het vermogen dat bestemd is voor beroepsactiviteit niet in rekening worden gebracht. Deze bijdrage zou ongeveer 0,5% bedragen;
- Verstrenging van het regime van de definitief belaste inkomsten, waarbij de bezitstermijn die nodig is om van het regime te kunnen genieten verlengd wordt van één naar twee jaar;

⁷ Federale uitgaven van bonificatie voor groene leningen, MMA fonds en belastingsverminderingen bepaald in art. 145/25 van de Belastingcode

⁸ 1.770 euro voor het jaar 2011

- Optimalisering van het stelsel van de notionele intresten, voor een betere kostenbeheersing en bestrijding van de misbruiken van het systeem. Hiertoe wordt het huidige reële tarief van 3,425% verminderd naar 3%. Daarbij worden de verplichte eigen fondsen voor alle ondernemingen uitgesloten en wordt de huidige mogelijkheid om de nog niet afgetrokken notionele intresten in de tijd uit te stellen opgeheven⁹. De KMO's behouden een vermeerdering met 0,5% van de referentievoet.
- Aanpassing van het voordeel in natura in functie van de milieuweerslag (uitstoot van CO₂) en de waarde van het voertuig, zonder verhoging van de lasten op de kleine voertuigen;
- Invoering van een taks op de vliegtuigtickets 1ste klas en business class;
- Reactualisering van de taks op de beursverrichtingen (TOB). Om de rol van speculatie in de crisis in rekening te brengen, wordt voorgesteld de rentevoet en de plafonds per transactie te verhogen;
- Aanpassing van de sociale bijdragen in het stelsel van de "zelfstandigen" om te verzekeren dat ieders bijdrage in verhouding staat tot zijn inkomsten via, onder meer een verhoging van het inkomensplafond dat als basis wordt genomen voor de berekening van de bijdrage¹⁰.

Diverse maatregelen (rubriek goed voor ongeveer **30%** van de inspanning)

Hoofdzakelijk:

- Voortzetting en versterking van de strijd tegen de fiscale en sociale fraude, met name door:
 - De voortzetting van de inwerkingstelling van de aanbevelingen van de parlementaire commissie over de grootschalige fiscale fraude ;
 - Een betere informatisering van de administraties en onderlinge uitwisseling van gegevens;
 - De ontwikkeling van een specifieke aanpak van fraudegevoelige sectoren.
- Versterking van de doeltreffendheid van de controle- en invorderingsdiensten, met name via:
 - Beter toezicht op en betere centrale opvolging van de uitvoering ;
 - Standaardisering van deze uitvoering via controle- en invorderingsmodellen;
 - Implementatie van nieuwe kwaliteitsindicatoren;
 - Investing in kwaliteit en betrouwbaarheid van de statistieken met het oog op een doeltreffende monitoring.

⁹ Andere modaliteiten die dezelfde budgettaire doelstellingen kunnen realiseren, kunnen ook bekeken worden

¹⁰ Verhoging van het plafond tot 100.000 euro

- Aanpassing van de bankbijdrage. De last op de banken die hun activiteit voornamelijk toespitsten op spaarboekjes zal worden verlaagd en er zal grotere bijdrage gevraagd worden aan instellingen met risicovollere activiteiten.
- Met het oog op de implementatie van het klimaatbeleid zullen de opbrengsten van de veiling van de CO₂ quota's op billijke wijze verdeeld worden tussen de federale overheid en de deelstaten.
- Verhoging van de heffing op de nucleaire rente en investering van dit bijkomend bedrag om de energieherstructurering te versnellen (hernieuwbare energie en energiebesparingen);
- Retoureffecten van de jobcreatie.

Nieuwe maatregelen

Bovenop de begrotingsinspanningen, zullen er marges worden vrijgemaakt voor nieuwe initiatieven in de uitgaven, zoals:

- De verhoging van de belastingvrije som met 1.000 euro op de lage en middeninkomens om de fiscale druk op de mensen die werken te verlichten. Dit komt overeen met een nettowinst van 250 euro per jaar voor de werknemer (loontrekkende, zelfstandige of ambtenaar);
- Ondersteuning van justitie, veiligheid en fraudebestrijding. Aan de enveloppes van de politie, justitie en inspectiekorpsen wordt niet geraakt, en tegelijkertijd worden de huidige budgetten efficiënter besteed om de voorgestelde hervormingen te bewerkstellen;
- Bijkomende verminderingen van de sociale bijdragen voor de 3 eerste aanwervingen;
- De investeringsafrek wordt opnieuw ingevoerd voor de KMO's
- Het afsluiten van een non-profitakkoord;
- Opwaardering van de sociale uitkering en in het bijzonder pensioenen;
- harmonisering van de stelsels van loontrekkenden en zelfstandigen voor de kinderbijslag en het minimumpensioen;
- Invoering van positieve maatregelen « werkzaamheidsgraad » en « armoedebestrijding » (EU2020-doelstellingen);
- De mogelijkheid tot cumuleren van een pensioen en een rente voor beroepsziekte of arbeidsongeval wordt verder geleidelijk uitgebreid. De gevolgen van een beroepsziekte of een arbeidsongeval verdwijnen immers niet wanneer men op pensioen gaat.

2. Politieke vernieuwing

De politieke crisis heeft het vertrouwen van de bevolking in de politici grondig doen wankelen. Dat vertrouwen is een fundamenteel voor onze democratie en het herstel ervan dus een essentiële uitdaging. In deze context moet het bestuur gemoderniseerd worden om de mandatarissen en de burgers dichter bij elkaar te brengen.

Met het oog op goed bestuur, efficiëntie en transparantie zal de Regering, onder leiding van de Eerste Minister, een boordtabel opstellen waarmee de **beleidsprioriteiten kunnen worden opgevolgd**.

Door middel van periodieke evaluaties, gebaseerd op becijferde doelstellingen, zullen de regering en het parlement de vooruitgang van elke maatregel kunnen meten en zullen ze waar nodig kunnen bijsturen. Deze evaluaties zullen openbaar gemaakt worden, zodat de burgers geïnformeerd worden over het gevoerde beleid.

De regels met betrekking tot de **politieke ethiek** zullen versterkt worden. Een deontologische code voor volksvertegenwoordigers en federale ministers moet belangenconflicten, in het bijzonder wat betreft de openbare aanbestedingen, tegengaan. Zo zullen onder andere ministers in het vervolg elk mogelijk belangenconflict, waarin zij zich zouden kunnen bevinden, moeten melden aan de Regering.

Er worden aan alle burgers budgettaire inspanningen gevraagd. Het is dan ook logisch dat ook politici hun steentje bijdragen aan die inspanningen. **De bezoldiging van de ministers zal met 5% verminderd worden. Het budget voor de kabinetten en de dotaties voor het parlement zullen gedurende twee jaar bevroren worden.** De Regering zal het Parlement vragen om het aantal speciale functies te limiteren, zonder te raken aan de representativiteit, en om de vergoedingen voor deze functies te verminderen. Ook de uittredingsvergoedingen voor parlementairen zullen worden herzien. De pensioenregeling voor parlementairen zal progressief in overeenstemming gebracht worden met het systeem in de openbare sector. De parlementaire vakanties zullen ingekort worden.

Ook de **dotaties voor de Koninklijke familie zullen gedurende twee jaar worden bevroren**. De unanieme aanbevelingen van de Senaat met betrekking tot de dotaties voor de leden van de Koninklijke familie zullen ingevoerd worden: onder de volgende Koning zullen enkel de troonopvolger, diens echtgenoot, de weduwe of weduwnaar van de Vorst en de afgetreden Vorst een Koninklijke dotatie ontvangen. Een compensatiesysteem voor diensten zal voor de andere leden van de Koninklijke familie op poten gezet worden. De transparantie van en controle op de financiering van de monarchie wordt vergroot.

De Kieswetten zullen worden aangepast, opdat het **systeem transparanter en begrijpbaarder wordt voor de kiezer**:

- De federale, regionale en Europese verkiezingen zullen op een gelijktijdig moment georganiseerd worden.
- Het cumuleren van effectieve plaatsen en plaatsen op de lijst van de opvolgers wordt verboden. Bij samenvallende verkiezingen is het ook verboden om kandidaat te zijn voor onverenigbare mandaten.
- De verkozen kandidaat zal verplicht zijn het mandaat op te nemen, waarvoor hij verkozen is.

Het aantal federale parlementsleden¹¹ zal met ongeveer 15% verminderd worden.

De Senaat zal aangepast worden aan de nieuwe staatsstructuur en zal een niet permanent orgaan worden.

- De 40 leden van de Senaat, die vandaag rechtstreeks verkozen worden (25 Nederlandstaligen en 15 Franstaligen), zullen allen vanaf 2014 afgevaardigd worden uit de parlementen van de verschillende Gewesten en Gemeenschappen van ons land¹².
- Het mandaat van deze senatoren zal niet bezoldigd worden, in navolging van de huidige mandaten van de Gemeenschapssenatoren¹³.
- De bikamerale bevoegdheden en de mogelijkheid om het evocatierecht uit te oefenen zullen ook aangepast worden aan de zesde staatshervorming en aan de nieuwe samenstelling van de Senaat.¹⁴
- De regels voor de bijzondere meerderheden (2/3-meerderheid en meerderheid in elke taalgroep) die vandaag voorzien zijn in de Grondwet, worden behouden.
- Met het oog op vereenvoudiging, zal de hervormde Senaat bevoegd zijn voor de omzetting van de wetten van de « gemengde » internationale verdragen¹⁵, zonder daarbij de bevoegdheden van de deelstaten aan te tasten. Om dit te waarborgen zullen alle vergaderingen van de betrokken deelstaten gedurende de volledige goedkeuringsprocedure over een evocatierecht beschikken.

¹¹ Rechtstreeks verkozen en gecoöpteerden

¹² Bijkomend aan de huidige 21 Gemeenschapssenatoren

¹³ De bestaande regels met betrekking tot de beperking van de cumulaties blijven van kracht en hebben dus betrekking op alle Gemeenschapssenatoren.

¹⁴ De Senaat zal op gelijke voet bevoegd zijn als de Kamer van Volksvertegenwoordigers voor onder meer de verklaring van de herziening van de Grondwet, de Grondwetsherziening, de wetten waarvoor de Grondwet een bijzondere meerderheid voorziet,...

¹⁵ Met andere woorden, de internationale verdragen die in de parlementaire vergaderingen van de deelstaten en van het federale niveau goedgekeurd moeten worden.

Vanaf 2014 zal de Kamer van Volksvertegenwoordigers een legislatuurparlement worden. De verkiezing van de Kamerleden zal elke 5 jaar georganiseerd worden, gelijktijdig met de regionale verkiezingen.

- In het geval van een vroegtijdige ontbinding van de Kamer, zal de termijn van de nieuwe legislatuur beperkt worden tot de periode van de resterende 5 jaar.
- Rekening houdend met de hervorming van de Senaat, zal het reglement van de Kamer een **procedure van tweede lezing** voorzien.
- Vanaf de verkiezingen van 2014 zullen de 10 gecoöpteerde federale parlementsleden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers aangeduid worden, rekening houdend met de bijkomende opdracht als « reflectiekamer » en de **tweede lezing** die ze vanaf dan in plaats van de Senaat zal moeten waarborgen.

De doelstelling van de zesde staatshervorming is de efficiëntie van onze structuur van instellingen te verbeteren en het responsabiliseren op te leggen. Naast de grotere autonomie voor de Gewesten en de Gemeenschappen moet er ook voor de politici die op het federale niveau actief zijn een verantwoordelijkheidsmechanisme voorzien worden ten opzichte van het geheel van burgers, wars van de regio waarin ze wonen. Vandaag kunnen kiezers enkel stemmen voor kandidaten uit hun eigen taalgemeenschap¹⁶. Dit systeem moedigt de mandatarissen niet aan om zich ook in de andere gemeenschap in te zetten.

Over de modaliteiten zal nog gedebatteerd¹⁷ worden, maar er zal een **federale kieskring** met 10 verkozenen uit de Kamer van Volksvertegenwoordigers opgericht worden. Belgen zullen zo de kans krijgen om, los van het feit of ze in Wallonië, Brussel of Vlaanderen gedomicilieerd zijn, op de politici van hun keuze te stemmen¹⁸.

De huidige staatshervorming versterkt ook de behoefte aan coördinatie tussen het federale niveau en de deelstaten. De rol en werking van het Overlegcomité als centraal punt voor overleg en samenwerking zullen wettelijk bepaald worden.

Er zal specifieke aandacht geschonken worden aan de wijze waarop het debat georganiseerd zal worden over de verplichte internationale programma's (zoals de Europese convergentieprogramma's), waarvoor verschillende beleidsniveaus bevoegd zijn.

¹⁶ Met uitzondering van de kiezers van de huidige kieskring BHV

¹⁷ Ondermeer de modaliteiten die de gewaarborgde vertegenwoordiging van beide taalgroepen aanbelangen binnen de federale kieskring, in navolging van die voorzien voor de regionale verkiezingen in Brussel

¹⁸ De principes en modaliteiten van het voorstel van de "Pavia-groep" vormen een interessante bijdrage aan dit debat

De constitutionele autonomie zal ten voordele van de Duitstalige Gemeenschap en de het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opgericht worden.

Deze zal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in de praktijk omgezet worden volgens de huidig voorziene kiesregels van de dubbele meerderheid¹⁹, met respect voor de bescherming van de beide taalgroepen en haar tweetalig karakter.

De bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980 zal worden aangepast, opdat de betrokken Gewesten – indien zij dit zouden wensen – een kieskring voor hun volledige kunnen creëren voor de verkiezing van een deel van hun parlementsleden.

3. BHV en Brussel : een duurzame communautaire oplossing

3.1 De kieskring BHV

De kieskring **Brussel-Halle-Vilvoorde (BHV)** zal **gesplitst worden**. Daarbij zal erop toegezien worden dat de fundamentele rechten van de burgers geconsolideerd worden.

Voor de verkiezing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, worden drie kieskringen voorzien :

- Een kieskring Brussel-Hoofdstad;
- Een kieskring Vlaams-Brabant;
- Een kieskring Waals-Brabant.

De zes faciliteitengemeenten worden samengebracht in een kieskanton, waarvan de hoofdplaats Sint-Genesius-Rode is.

In het kader van het nagestreefde globalen evenwicht, zullen dezelfde aanpassingen *mutatis mutandis* gebeuren op het vlak van de samenstelling van de kieskringen voor de Europese verkiezingen. (Voor de Senaat, zie boven).

Zoals dat al in de rest van het land het geval is, komt er een kiesdrempel van 5% in elk van deze drie kieskringen. De techniek van de apparentering wordt er uitgesloten, alsook het indienen van samenvoegde lijsten binnen elk van deze van deze drie kieskringen.

¹⁹ Art. 72, paragraaf 4 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 betreffende de Brusselse instellingen.

De kiezers van de zes facilitéengemeenten²⁰, namelijk Sint-Genesius-Rode, Wezembeek-Oppem, Drogenbos, Linkebeek, Wemmel en Kraainem, kunnen nog steeds ter plaatse stemmen voor dezelfde kandidaten als de kiezers van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze krijgen dus de mogelijkheid om ofwel voor een lijst van de kieskring Vlaams-Brabant te kiezen ofwel voor een lijst van de kieskring Brussel-Hoofdstad²¹.

De oprichting van deze drie afzonderlijke kieskringen zou ertoe kunnen leiden dat geen enkele Nederlandstalige partij nog een rechtstreeks verkozen vertegenwoordiger heeft uit de nieuwe kieskring Brussel-Hoofdstad en dat geen enkele Franstalige partij nog een rechtstreeks verkozen vertegenwoordiger heeft uit de kieskring Vlaams-Brabant. Het staat de betrokken politieke fracties vrij om in het kader van de voorgestelde hervorming van het tweekamerstelsel (zie infra) gebruik te maken –zoals dit vandaag reeds het geval is– van de benoeming van gecoöpteerde parlementsleden. Zo kunnen dergelijke “ondervertegenwoordigingen” gecorrigeerd worden.

Omwille van de juridische zekerheid zal het kiessysteem dat van toepassing is in de zes facilitéengemeenten gegarandeerd worden door de grondwet.

3.2 Gerechtelijk arrondissement BHV22

Gezien de omvang en de verscheidenheid van de situaties waarmee men op het terrein geconfronteerd wordt in het arrondissement, de strenge eisen op het vlak van tweetaligheid en de hoge werklust, in het bijzonder gelinkt aan de rol van Brussel, moet het gerechtelijk arrondissement BHV hervormd worden om het beter te laten werken.

Deze hervorming zal gebaseerd zijn op volgende elementen:

- Binnen het gerechtelijk arrondissement BHV, **komt er een parket van Brussel alsook een parket van Halle-Vilvoorde en wordt het geheel van rechtbanken ontdubbeld worden.** De tweetaligheidsvereisten worden bijgevolg aangepast.

²⁰ De wettelijke term is « randgemeenten ».

²¹ In haar arrest 73/2003, heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat «in geval van behoud van provinciale kieskringen voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, kan een nieuwe samenstelling van de kieskringen in de vroegere provincie Brabant gepaard gaan met bijzondere modaliteiten die kunnen afwijken van degene die gelden voor de andere kieskringen, teneinde de gewettigde belangen van de Nederlandstaligen en de Franstaligen in die vroegere provincie te vrijwaren. Het komt niet aan het Hof, maar aan de wetgever toe die modaliteiten nader te bepalen. » (Considerans B.9.7).

²² De wettelijke benaming is « gerechtelijk arrondissement Brussel »

- De rechten in verband het taalgebruik in gerechtelijke materies, van de Franstaligen in Halle-Vilvoorde en de Nederlandstaligen in Brussel worden volledig behouden en gegarandeerd. Een **rechtstreeks beroepsrecht** voor een tweetalige kamer van het Hof van Cassatie wordt ingevoerd voor het geval deze procedurele rechten en garanties geschonden worden.
- De specifieke situatie van de zes faciliteitengemeenten zal in het kader van de huidige hervorming behouden worden en de bijzondere modaliteiten zullen voorzien worden voor de burgers van deze gemeenten.
- Binnen het gerechtelijk arrondissement van BHV kunnen de partijen met wederzijdse toestemming zich wenden tot een rechtbank in de taal van hun keuze.
- De personeelskaders zullen verdeeld worden in functie van de werklast.

3.3 Statuut en gebruik van de talen in de zes faciliteitengemeenten

Het taalregime dat van toepassing is in bestuurszaken in de zes faciliteitengemeenten werd bijna een halve eeuw geleden door de wetgever vastgelegd. Het werd sindsdien niet meer aangepast.

Sinds een vijftiental jaren zijn verschillen in interpretatie opgetreden tussen rechtbanken en administratieve overheden over de toepassing van enkele van deze wettelijke bepalingen.

Deze situatie leidt voortdurend tot spanningen tussen de Gemeenschappen van ons land. Het is dus onontbeerlijk een rechterlijke controle in te voeren om een eenheid van rechtspraak en een uniforme toepassing van de wetten en de grondwet te verzekeren.

De **bevoegdheden van het Grondwettelijk Hof**, dat al belast is met het toezicht op het respecteren van de fundamentele rechten en de regels over de verdeling van de bevoegdheden in onze federale staat, **worden uitgebreid**. Het Hof zal vanaf nu als enige bevoegd zijn²³ om, via een **rechtstreeks beroep**, het geheel van normen (decreten en reglementeringen) en administratieve akten die de garanties, rechtstelsels²⁴ en taalrechten die van toepassing zijn in de

²³ Een eerste stap in deze richting werd gezet door de bijzondere wet van 13 juli 2001, waarin het Grondwettelijk Hof bevoegd werd om decreten te vernietigen en op te schorten die de garanties schaden waar de Franstaligen in de randgemeenten recht op hebben.

²⁴ Met « rechtstelsels », worden alle rechtstelsels bedoeld die specifiek gelinkt zijn aan de zes faciliteitengemeenten, zoals bijvoorbeeld datgene voorzien in de zogenaamde « pacificatiewet » van 9 augustus 1988, of ook door bijvoorbeeld het specifieke kiesstelsel die de huidige hervorming voorziet voor de kiezers van de zes faciliteitengemeenten.

faciliteitengemeenten²⁵ aantasten (zoals vastgelegd in of door de Grondwet), te vernietigen of op te schorten. Het Hof kan ook prejudicieel ingeroepen worden.

Dit nieuw prerogatief van het Hof wordt ook ingevoerd ten voordele van de Nederlands-, Frans- en Duitstaligen die in de andere gemeenten wonen met een speciaal statuut²⁶.

Om de rust op het terrein te doen weerkeren, worden er aanpassingen aangebracht aan de wet van 18 juli 1966 over het taalgebruik in bestuurszaken, voor wat de lokale diensten die afhangen van de zes faciliteitengemeenten betreft alsook hun openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

Bij deze diensten, **zullen de belanghebbenden hun verlangen voorzien in de wet, om de zes jaar uitdrukken**. Dit betekent dat alle officiële certificaten, verklaringen en toestemmingen onmiddellijk en systematisch worden afgeleverd aan particulieren in hun eigen taal. Voor de rest blijven de artikels 23 tot 31 ongewijzigd.

Bovendien zou het nuttig zijn het Kaderverdrag ter bescherming van de nationale minderheden en het Protocol nr. 12 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens te ratificeren omdat ze instrumenten zijn om onze juridische grondvesten over de bescherming van de fundamentele rechten te vervolledigen.

3.4 Benoeming van de burgemeesters in de zes faciliteitengemeenten

De bijzondere wet zal een nieuwe procedure invoeren wat betreft de burgemeesters van de zes faciliteitengemeenten²⁷.

De Gewestregering kan binnen de zestig dagen na het ontvangen van de akte waarin de gemeenteraad een kandidaat-burgemeester voorstelt, overgaan tot benoeming van de burgemeester of ze weigeren. Als er binnen deze termijn geen beslissing is, zal de kandidaat beschouwd worden als burgemeester van rechtswege.

²⁵ Artikel 142 van de Grondwet, open voor herziening, en de bijzondere wet van 6 januari 1989 over het Grondwettelijk Hof zal hiervoor aangepast worden, namelijk om het Hof toe te laten bij wijze van arrest over de interne en externe wettelijkheid van administratieve akten die deze taalrechten, garanties en rechtstelsels schaden van toepassing in de 6 faciliteitengemeenten zoals vastgelegd in en door de Grondwet, en deze te preciseren.

²⁶ Het gaat over het geheel van gemeenten bedoeld in artikel 8 van de taalwetgeving bestuurszaken, ofwel gemeenten aan de « taalgrens », de gemeenten van Malmédy, alsook de Duitstalige gemeenten. Dit recht zal ook gelden voor de Nederlands- en Franstalige inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (cf. verder).

²⁷ De bedoelde procedure van Artikel 6 §1er VIII van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 zal bijgevolg aangepast worden.

In het geval de Gewestregering de benoeming weigert, heeft de kandidaat-burgemeester die niet benoemd werd de mogelijkheid om beroep aan te tekenen bij het Grondwettelijk Hof²⁸, dat een uitspraak zal doen over het beroep binnen een termijn van 120 dagen.

Als het beroep ontvankelijk wordt verklaard, zal de kandidaat-burgemeester aangeduid worden als burgemeester van rechtswege. Het arrest van het Hof geldt dus als benoeming.

In het geval van algemeen bekend wangedrag voortvloeiend uit een manifeste schending van de taalwetgeving die van toepassing is in de faciliteitengemeenten, kan het Grondwettelijk Hof eveneens beslissen een kandidaat-burgemeester te verbieden een nieuwe kandidatuur als burgemeester in te dienen voor een periode die maximaal kan lopen tot aan de volgende gemeenteraadsverkiezingen.

De geweigerde kandidaat-burgemeester die geen beroep aantekent tegen de beslissing van de weigering, kan niet meer voorgesteld worden als kandidaat-burgemeester tot aan de volgende gemeenteraadsverkiezingen.

3.5 Brussel

Brussel en zijn hinterland

Brussel vormt een zeer belangrijke sociaal-economische pool, zowel op Belgische als op Europese schaal. Zijn sociaal-economische invloed strekt zich veel verder uit dan het grondgebied van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De sociaal-economische zone van zijn « hinterland », rekening houdend met het woonmilieu, de migraties, de tewerkstelling en de uitwisselingen tussen het centrum en de rand, beslaat een grootstedelijke zone van 1,8 miljoen inwoners die zich uitstrekt over bijna 35 gemeenten, die in Vlaanderen en het Waalse Gewest liggen.

Nauwe samenwerkingsverbanden tussen Brussel en zijn hinterland zijn essentieel en voordelig voor elk van de drie Gewesten. Deze verbanden zijn in het bijzonder belangrijk op het vlak van werk, economie, ruimtelijke ordening, mobiliteit, openbare werken en milieu.

Om deze samenwerking actief te promoten, zal een **grootstedelijke gemeenschap** gecreëerd worden door de bijzondere wet. De vertegenwoordigers van de Gewestregeringen zullen er in zetelen. Ze zal als missie hebben het overleg tussen die laatste te organiseren over

²⁸ Rekening houdend met de nieuwe prerogatieven die toegekend worden aan het Grondwettelijk Hof door de huidige hervorming onder het punt « Statuut en gebruik van de talen in de zes faciliteitengemeenten. »

onderwerpen waarvoor de Gewesten bevoegd zijn maar die het belang van de Gewesten overschrijden. De gemeenten en, desgevallend, provincies zijn vrij om hierbij aan te sluiten.

Het overleg tussen de drie Gewesten zal versterkt worden als het gaat over de **mobiliteit naar en rond Brussel**. De bijzondere wet bepaalt dat een op- of afrit van de ring rond Brussel niet gesloten noch onbruikbaar gemaakt kan worden, zonder de voorafgaandelijke toestemming van de drie Gewesten.

Binnen de NMBS wordt een filiaal opgericht waarin elk van de drie Gewesten en de federale staat vertegenwoordigd zullen zijn om samen het **Gewestelijk Expres Net (GEN)** uit te baten.

3.6 Institutionele vereenvoudiging in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Brussel heeft een ingewikkelde institutionele architectuur gekregen in de opeenvolgende akkoorden die gesloten werden in de vorige staatshervormingen. Een groot aantal instellingen voeren er belangrijke opdrachten uit (federale staat, Gewesten, Gemeenschappen, Gemeenschapscommissies).

Deze grote versplintering van bevoegdheden hindert in een heel wat gevallen de efficiëntie en de samenhang in het grootstedelijk beleid. Dit werd ook vastgesteld in de Octopusnota van de Brusselse regering van 25 januari 2008 en bevestigd in het regeerakkoord van juli 2009.

De zesde staatshervorming moet verbeteringen aanbrengen opdat een reeks taken en bevoegdheden kunnen uitgevoerd worden op een homogenere en optimalere manier voor de burgers. Deze hervormingen moeten in samenwerking met en door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doorgevoerd worden wanneer het gaat om een van zijn bevoegdheden.

Een versterkte integrale veiligheid

Om de efficiëntie van het veiligheidsbeleid te versterken, wordt de Minister-President bevoegd voor het toezicht op en de coördinatie van de veiligheid op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De Minister-President is vanaf nu verantwoordelijk voor:

- de coördinatie van de lokale veiligheidsmonitoren, de uniforme registratie van de criminaliteit, de permanente monitoring van de straatcriminaliteit en andere fenomenen die prioritair zijn in het kader van het huidige Observatorium van de criminaliteit;
- het opstellen van een globaal regionaal veiligheidsplan met als doel een geïntegreerd stedelijk veiligheidsbeleid en de coördinatie van de zonale veiligheidsplannen;

- de harmonisering van de politiereglementen met respect voor de bijzonderheden en bevoegdheden van de gemeenten.

Het Gewest krijgt een sterkere rol op het vlak van opleiding en rekrutering van politieagenten van de Brusselse politiezones om de nabijheid en de stabiliteit van de effectieven te vergroten.

De functie van gouverneur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt afgeschaft. De bevoegdheden van de gouverneur worden toegekend aan een topambtenaar die benoemd wordt door de Minister-President. Hij staat onder het gezag van de minister van Binnenlandse Zaken voor een reeks specifiek opgenoemde materies.

Homogeniteit en coherente bevoegdheidsverdeling

Gezien de internationale rol van Brussel, zijn rol als hoofdstad en de uitdagingen die daarmee gepaard gaan, wordt de bijzondere wet in die zin aangepast dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitdrukkelijk bevoegd wordt om Gewestelijke richtlijnen uit te vaardigen op het vlak van **mobiliteit**. Zoals de Europese richtlijnen, zullen deze richtlijnen een verplicht resultaat vooropstellen maar de gemeentebesturen vrij laten in hoe en met welke middelen ze dit resultaat bereiken. De gemeentelijke autonomie en de nood aan een coherent beleid worden op deze manier verzoend. Het **parkeerbeleid**, dat belangrijke gevolgen heeft op bovenlokaal niveau, wordt eveneens naar het Gewest overgeheveld.

De bevoegdheidsverdeling tussen de gemeenten en het Gewest op het vlak van **netheid** wordt geherdefinieerd.

Het **aantal openbare sociale huisvestingsmaatschappijen wordt teruggebracht**. Er komt een veelvoud aan schaalvergrotingen.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal het werk van interne vereenvoudiging voortzetten in het kader van zijn regeerakkoord van juli 2009 en de werkgroep die is opgericht op Brussels niveau.

De huidige federale bevoegdheid voor de **sportinfrastructuren**²⁹ en het beheer van de bovenlokale sportinfrastructuren worden geregionaliseerd.

De beroepsopleiding voor werkzoekenden is één van de grote uitdagingen om de werkzaamheidsgraad in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verhogen. Maar het is net op het Brusselse grondgebied dat de bevoegdheden in deze materie het meest versplinterd zijn. Terwijl het tewerkstellingsbeleid onder het Brussels Gewest valt, is de

²⁹ Er zal een specifieke oplossing aangenomen worden voor de Duitstalige Gemeenschap om deze bevoegdheid te behouden, ondanks de voorgestelde regionalisering.

beroepsopleiding een bevoegdheid van twee andere bevoegdheidsniveau's, in tegenstelling tot de situatie in de twee andere Gewesten³⁰.

De **beroepsopleiding** zal dus overgeheveld worden **naar het Gewest**, zonder de bevoegdheid van de Gemeenschappen aan te tasten die in Brussel actief kunnen blijven door middel van een samenwerkingsakkoord met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.³¹

Toerisme vormt een essentiële economische bevoegdheid voor de ontwikkeling en economische verscheidenheid van de Gewesten en een belangrijke bron van jobs amper delocaliseerbaar zijn. Deze materie wordt in zijn geheel geregionaliseerd.³²

Met uitzondering van het beheer van de culturele instellingen met nationale of internationale uitstraling (De Munt, Paleis voor Schone Kunsten, enz.) oefent het federale niveau zijn bevoegdheid inzake biculturele aangelegenheden in Brussel niet uit. Het is dan ook wenselijk om de bevoegdheid over de biculturele aangelegenheden van Gewestelijk belang³³ naar het Brusselse Gewest over te hevelen.

3.7 Modernisering van de taalwetgeving

De tweetaligheid is een troef voor ons land en zijn burgers. In het bijzonder in de hoofdstad is het essentieel dat de burgers toegang tot de diensten hebben in de twee belangrijkste landstalen.

De starheid van de taalwetgeving bestuurszaken kan echter een rem zijn op de goede werking of organisatie van deze diensten, ook om het onthaal naar wens te laten verlopen op het vlak van de taal.

De wetgeving over het taalgebruik in Brussel wordt vereenvoudigd. Terzelfdertijd wordt de tweetaligheid ten gunste van de gebruikers, de overheidsdiensten en hun personeel bevorderd.

Deze hervorming heeft als doel de rechtszekerheid en de effectieve toepassing van de wetten te doen toenemen en de continuïteit van de overheidsdiensten te verzekeren.

³⁰ Behalve op het grondgebied van de Duitstalige regio

³¹ Er zal een specifieke oplossing aangenomen worden voor de Duitstalige Gemeenschap om deze bevoegdheid te behouden, ondanks de voorgestelde regionalisering.

³² Er zal een specifieke oplossing aangenomen worden voor de Duitstalige Gemeenschap om deze bevoegdheid te behouden, ondanks de voorgestelde regionalisering.

³³ Van Gewestelijk belang : met uitzondering van de federale culturele instellingen : steun aan biculturele activiteiten zoals de Zinneke Parade, autorijscholen, enz.

Ze zal gestoeld zijn op volgende principes :

- De **tweetaligheid van de diensten** op Gewestelijk en lokaal niveau wordt gegarandeerd, met wettelijke vastlegging van de taalkaders rekening houdend met het aantal behandelde zaken en met verzekering van **een effectieve dienst in de twee landstalen**. Hierbij zal een bijzondere aandacht gaan naar de nooddiensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- Er wordt een minimumpercentage voor de invulling van deze taalkaders voorzien. Als dit minimum niet gehaald wordt, zal het niet mogelijk zijn nieuwe aanwervingen te doen die het onevenwicht tussen beide kaders nog zouden versterken. Het Grondwettelijk Hof is voortaan bevoegd om het geheel van normen (verordeningen, reglementeringen en administratieve akten) die de taalrechten die gelden in de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest schaden, te vernietigen en op te schorten.
- De taalkaders voorzien een **taalpariteit voor de hogere graden en een voldoende verhouding van ambtenaren met een attest van tweetaligheid**. Voor de lokale overheden bevinden de hogere graden die beschikken over een attest van tweetaligheid zich buiten de taalkaders.
- Bepaalde functies vallen niet onder de regeling van de taalkaders, zoals beroepspersoneel en arbeiders, mensen tewerkgesteld onder artikel 60,§7 en 61 van de organieke OCMW-wet, PWA's, Geco's en werknemers met een contract van bepaalde duur of met een interim-contract. Bovendien zal het mogelijk zijn eentalige gemeentelijke diensten te creëren die belast zijn met het beheer van eentalige instellingen (onderwijs, crèches, bibliotheken, enz.).
- Alle ambtenaren van de Gewestelijke of lokale diensten in Brussel die een attest van tweetaligheid hebben, krijgen wettelijk gegarandeerde taalpremies die gefinancierd worden met een door de overheid bepaald bedrag.
- De eisen op het vlak van tweetaligheid kunnen variëren in functie van de specifieke taken en functies van de betrokken personeelsleden.
- België zal zijn wetgeving met betrekking tot taalexamens afstemmen op het Europees recht, dit door een uitbreiding van de mogelijkheden om een taalattest te verkrijgen en van de manieren om talenkennis te bewijzen door de wetten over het taalgebruik.

De regering zal een wettelijke en praktische oplossing vinden om agenten bij de diensten van de Brusselse politie aan te werven om een voldoende kennis van de tweede taal bij de agenten te verzekeren, aangepast aan de geleverde diensten.

3.8 Tweektalige kieslijsten in Brussel

Het wettelijk stelsel dat op dit moment van kracht is voor de regionale verkiezingen sluit de mogelijkheid uit dat burgers die in dezelfde Brusselse wijk wonen kunnen stemmen voor lijsten die samengesteld zijn uit kandidaten uit verschillende taalrollen die zich scharen achter hetzelfde programma. Elke kiezer moet eerst kiezen tussen een Franstalige of een Nederlandstalige lijst en kan dan pas zijn stem uitbrengen.

Om een betere representativiteit en democratische legitimiteit van het geheel van de Brusselse regionale verkozenen toe te laten, **wordt het verbod op tweektalige lijsten voor de regionale verkiezingen voor het Brusselse parlement afgeschaft. Wie wil, heeft dus de mogelijkheid om tweektalige lijsten samen te stellen.**

Deze hervorming zal ingevoerd worden met het behoud van de garanties en politieke rechten van de Nederlandstalige Brusselaars, waaronder de gegarandeerde vertegenwoordiging van 17 Nederlandstalige parlementsleden in het Brusselse regionale parlement³⁴.

Tegelijk blijft ook het huidige mechanisme van kracht dat de werkelijke aangehörigheid tot een bepaalde taalgroep garandeert, voor het opstellen van de kieslijsten.

4. Hervorming van de bijzondere financieringswet en fiscale autonomie

4.1 Doelstellingen

De bijzondere financieringswet vormt de financiële ruggengraat van ons land. Ze bepaalt op welke wijze de Gewesten en de Gemeenschappen gefinancierd worden.

Vlaanderen, Wallonië en Brussel zullen een grotere fiscale en financiële beslissingsautonomie genieten.

De nieuwe financieringsmechanismen van de deelstaten en de verdeling van de fiscale ontvangsten tussen de deelstaten en de federale staat zullen bestaan uit:

- een belangrijke toename van de fiscale autonomie van de Gewesten, zowel qua personenbelasting als vennootschapsbelasting;

³⁴ Tegelijk wordt de faciliteit waarbij de Brusselse leden van het Vlaams Parlement direct door de Nederlandstalige kiezers worden verkozen, behouden.

- een aanzienlijke verhoging van de eigen ontvangsten voor de Gewesten, waarbij men de risico's op fiscale inmenging tussen de Gewesten en de federale staat zal beperken;
- een versterking van de verantwoordelijkheid van elke deelstaat, zowel op het vlak van zijn ontvangsten als van zijn uitgaven. De beslissingen van elk parlement zullen nauwer in relatie staan tot de eigen ontvangsten die het zal hebben goedgekeurd. Iedere Vlaming, Brusselaar of Waal zal zo beter kunnen oordelen of zijn Gewest een efficiënt beleid voert, zowel op het vlak van de ontvangsten als van de uitgaven.

Dit nieuwe model van de bijzondere financieringswet zal ertoe moeten bijdragen om de leefbaarheid op lange termijn van de federale staat en van de sociale zekerheid te waarborgen, wat cruciaal is om de interpersoonlijke solidariteit te handhaven en het land tegen de speculatie te beschermen.

Opdat dit model doeltreffend zou zijn, moet het op objectiveerbare en verifieerbare beginselen rusten, zonder perverse resultaten en ongewenste budgettaire gevolgen.

Dat impliceert ook dat men de specifieke rol van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest erkent en het een passende herfinanciering verzekert.

4.2 Toepassingen

Het tweede deel van de nota legt het nieuwe model van de bijzondere financieringswet en de fiscale autonomie in detail uit. De hervorming ziet er in grote lijnen als volgt uit.

De Gewesten krijgen meer dan 10 miljard euro fiscale autonomie: De eigen ontvangsten van de Gewesten worden meer dan verdubbeld (van 8,8 miljard euro vandaag naar 18,8 miljard, of een verhoging met 113%). De Gewestelijke personenbelasting zal na de hervorming 29% van de federale personenbelasting bedragen.;

De marge van de effectieve fiscale autonomie van de Gewesten verviervoudigt, aangezien ze stijgt van 2,6 miljard euro vandaag naar meer dan 10 miljard euro (door het opheffen van de budgettaire grens van 6,75% binnen de personenbelasting en de invoering van een autonomie van 5% in de vennootschapsbelasting).

Het voorgestelde model is dat van de **uitgebreide opcentiemen**, met **afschaffing van de budgettaire grens** die tot op heden op 6,75% van de PB-ontvangsten was vastgelegd. Concreet:

De **Gewestparlementen** zullen de hoogte van de aanvullende belastingen stemmen waarbij ze **hun Gewestelijke PB-aanslagvoeten volledig vrij en naar eigen goeddunken kunnen laten schommelen**, voor zover ze de progressiviteit van de belasting eerbiedigen zoals de bijzondere financieringswet die nu bepaalt.

Ze zullen de mogelijkheid hebben om **per belastingschijf gedifferentieerde Gewestelijke opcentiemenvoeten** vast te leggen. Ze zullen niet alleen kunnen voorzien in **algemene forfaitaire of proportionele belastingsverminderingen**, maar binnen hun bevoegdheden ook **terugbetaalbare belastingskredieten** toekennen.

De Gewesten zullen in het kader van hun bevoegdheden en binnen de perken van **5% van de ontvangsten op hun grondgebied** ook een **fiscale autonomie over de VEN.B** verwerven.

Voor de **financiering van de Gewesten** ligt de klemtoon op de **"PB-verdeelsleutel"** (PB-ontvangsten, overdrachten inzake werk en fiscale uitgaven).

Voor de **financiering van de Gemeenschappen** ligt de klemtoon op **"behoefteverdeelsleutels"** (overdracht gezondheidszorg en hulp aan personen, kinderbijslag): het deel van de btw-dotatie dat men nu tussen de Gemeenschappen volgens leerlingenverdeelsleuten verdeelt, zal voortaan constant zijn.

Er komen responsabiliseringsmechanismen voor het beleid inzake werk, gezondheidszorg, pensioenen van de ambtenaren van de deelstaten en inzake het klimaat.

Men voorziet in **gelijkmakende dotaties** (sokkels) om ervoor te zorgen dat de hervorming bij de start neutraal verloopt.

Er wordt een **nieuw solidariteitsmechanisme ingevoerd, vrijwaard van perverse resultaten en begrensd**. Op die basis zullen daarna elk Gewest en elke Gemeenschap volgens hun eigen dynamiek en het goede of slechte beheer van hun financiën evolueren.

Er komt een **bijkomende financiering voor Brussel van 461 miljoen euro tegen 2015**, voornamelijk via:

- correctiemechanismen met betrekking tot de **pendelaars** (= horizontaal mechanisme tussen de Gewesten) en de aanwezigheid van de ambtenaren van de internationale instellingen;
- de uitbreiding van de **dodehand**;
- een dotatie **mobiliteit**;
- een aanvullend krediet voor **veiligheid en preventie**;
- bijkomende middelen om rekening te houden met de behoeften van de COCOF (Franse Gemeenschapscommissie) en de VGC (Vlaamse

- Gemeenschapscommissie) voor bevoegdheden als kinderopvang, opleiding en onderwijs;
- de tenlasteneming door de federale overheid van een deel van de taalpremies.

Evolutie van de dotaties van de deelstaten na hervorming van de bijzondere financieringswet

In vergelijking met de huidige BFW		
	2025-2012	2030-2012
Vlaamse Gemeenschap	0,05	0,08
Franse Gemeenschap	0,01	-0,01
Waalse Gewest	0,02	0,05
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	0,07	0,08
	0,16	0,22

Bron: NBB

5. Hervorming van de arbeidsmarkt om de werkzaamheidsgraad te verhogen

Institutioneel deel (zie gedetailleerde nota, Deel II, 1.1)

Inzake werk worden substantiële bevoegdheden **voor een bedrag van 4,4 miljard euro naar de Gewesten** overgeheveld.

De Gewesten als spil van het werkgelegenheidsbeleid

De sociaal-economische situaties verschillen in Vlaanderen, Wallonië en Brussel. Ieder Gewest³⁵ moet zijn eigen tewerkstellingsbeleid in volle autonomie kunnen voeren en er zo toe bijdragen dat zijn prestaties inzake de werkzaamheidsgraad verbeteren.

De volgende bevoegdheden worden naar de Gewesten overgeheveld:

- 1. De controle op de beschikbaarheid van de werkzoekenden**, om ervoor te zorgen dat er een optimale taakverdeling gebeurt tussen de federale overheid (RVA) en de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten (FOREM, ACTIRIS, VDAB);

³⁵ Zonder te raken aan de huidige bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap

2. **Het activeren van de werkzoekenden en het verlagen van de arbeidskost voor de doelgroepen, zodat de Gewesten in alle vrijheid een beleid kunnen uitstippelen, aangepast aan de realiteit van hun arbeidsmarkt;**
3. **De voorzieningen voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding van werkzoekenden,** voor een betere samenhang.

Bovendien zullen **de voorzieningen en de financiering van de loopbaanonderbreking in de overheidsdiensten van de Gewesten en Gemeenschappen naar hen worden overgedragen**, voor meer financiële responsabilisering.

De regels van het arbeidsrecht en de sociale zekerheid, zullen net als het sociaal overleg federaal blijven.

De Gewesten responsabiliseren

De Gewesten zullen geresponsabiliseerd worden met betrekking tot de evolutie van hun werkzaamheidsgraad.

De voorgestelde verdeling van de financieringsmiddelen van de Gewesten, op basis van een fiscale verdeelsleutel, geeft de Gewesten een bonus of een malus, afhankelijk van de werkzaamheidsgraad van hun inwoners.

De Gewesten die erin slagen om de werkzaamheidsgraad boven de verwachtingen van het Planbureau te tillen, zullen een bijkomende bonus ontvangen. Deze bijkomende bonus zal worden berekend op basis van het aantal actieve personen boven de geplande werkzaamheidsgraad.

Autonomie van de Gewesten om de beschikbaarheid van de werkzoekenden na te gaan

De Gewesten zullen volledig bevoegd zijn om de beschikbaarheid van de werkzoekenden na te gaan en om ze eventueel te straffen.

Desalniettemin zullen de Gewesten de vrijheid hebben om de sanctioneringsmacht desgewenst tegen betaling aan de RVA te delegeren. Bovendien zullen de federale overheid en de Gewesten, op basis van Europese richtlijnen, samenwerkingsakkoorden kunnen sluiten om gemeenschappelijke doelstellingen met betrekking tot de begeleiding van de werklozen vast te leggen.

Werkzoekenden kunnen **vrijstellingen van beschikbaarheid** krijgen om **weer te gaan studeren of een beroepsopleiding te volgen**. **De Gewesten** zullen **volledig autonoom** beslissen welke uitkeringsgerechtigde werklozen deze vrijstellingen kunnen genieten.

Daartoe zal er per Gewest een enveloppe worden vastgelegd, waarbij het Gewest financieel verantwoordelijk zal zijn in geval die wordt overschreden.

Het regelgevend kader inzake geschikt werk, actief werk zoeken, administratieve controle en sancties zal daarentegen federaal blijven.

***De arbeidskost verlagen en werkzoekenden activeren: een beleid op maat voor de Gewesten*³⁶**

De Gewesten zullen veel meer autonomie hebben om hun eigen keuzes te maken met betrekking tot de arbeidskost en het activeren van de werkzoekenden.

- De **verlagingen van sociale bijdragen voor doelgroepen**, bepaalde sectorale kortingen, sommige gedeeltelijke **vrijstellingen** voor het **doorstorten van de bedrijfsvoorheffing voor de sector van de binnenvaart en de slepen, het activeren van de werkloosheidsuitkeringen** en de **dienstencheques** gaan **volledig naar de Gewesten**;
- De Gewesten krijgen ook **de volledige bestedingsautonomie** over deze budgetten. Ze zullen die vrij kunnen besteden voor hun werkgelegenheidsbeleid in de brede zin.
- De federale overheid zal geen nieuwe doelgroepen meer invoeren (noch via vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing, via verminderingen van sociale bijdragen, noch via activering van de uitkeringen).

De structurele lastenverlagingen zullen federaal blijven. Om het leven van werkgevers en werknemers niet nodeloos te bemoeilijken, zullen de RSZ en de RVA de administratieve en technische uitvoerders blijven voor respectievelijk de lastenverlagingen en het activeren van de werkloosheidsuitkeringen.

In het kader van haar Nationaal Hervormingsplan verbond **België er zich toe om tegen 2020 een werkzaamheidsgraad van 73,2% te halen.**

Deze ambitieuze doelstelling vereist dat men de de werkzaamheidsgraad van 2011 (67,8%) met meer dan 5% verhoogt, wat overeenkomt met de creatie van **250.000 bijkomende banen tegen 2015** (of jaarlijks 62.500 banen tussen 2012 en 2015).

Om die doelstelling te halen zal de regering **de arbeidsmarkt structureel hervormen**. Het **sociaal overleg** is in dat verband essentieel. De sociale partners zullen nauw bij de uitgewerkte strategie

³⁶ De gedetailleerde nota over de institutionele hervorming geeft een volledig overzicht van de overgedragen voorzieningen.

betrokken worden. Ze zullen wederzijdse verbintenissen moeten aangaan om het aantal kwalitatieve jobs te doen stijgen en om meer mensen aan een job te helpen.

In het nieuwe federale België dat in de stijgers staat, zijn de Gewesten voor een belangrijk deel van de hefboomen voor de competitiviteit en de jobcreatie verantwoordelijk.

De Gewesten en de federale staat zullen een **echt groei- en werkgelegenheidsproject moeten opzetten dat de hefboomeffecten en het regionale beleid kan versterken**. Het gaat er niet om het regionale beleid te omkaderen, maar de federale staat moet, via het beleid dat hij binnen zijn bevoegdheid zal ontwikkelen, de regionale initiatieven en hun effecten kunnen versterken.

De regering zal bijgevolg een **interfederaal en interprofessioneel overleg** voorstellen over de volgende **twee thema's**:

- Op welke manier kunnen we, rekening houdend met het door de Gewesten gevolgde economische beleid, het beste **tegen 2015 250.000 jobs creëren**?
- Hoe kunnen we in **de overgang naar een nieuw duurzaam groeimodel** (innovatie, onderzoek & ontwikkeling, duurzaam herstel) slagen?

5.1 Het werk aantrekkelijker maken

Om **de arbeid te herwaarderen en het verschil tussen nettoloon en werkloosheidsuitkering te vergroten**, zal de **belastingvrije som** voor de lage en middeninkomsten (werknemers, zelfstandigen en ambtenaren)³⁷ met 1.000 euro verhoogd worden, wat de werknemers jaarlijks netto 250 euro zal opleveren.

De sociale partners zullen de mogelijkheden onderzoeken om **het interprofessioneel brutominimumloon te verhogen**, inclusief voor de min-21-jarigen.

5.2 Het werkloosheidsstelsel hervormen om de arbeidsmarktparticipatie te verhogen

Het werkloosheidsverzekeringsstelsel blijft een federale bevoegdheid en zal worden hervormd om mensen aan te moedigen weer aan het werk te

³⁷ De mensen met een nettobelastbaar beroepsinkomen tot 24.410 euro per jaar.

gaan, waarbij men erover zal waken dat de lasten niet naar de OCMW's worden doorgesluisd.

Jongeren die nog niet aan de sociale zekerheid hebben bijgedragen, zullen maar een uitkering krijgen als ze eerst aantonen dat ze actieve stappen zetten om een baan te vinden. Dat zal kunnen gebeuren onder de vorm van een sollicitatie, opleidingen, stages, enz. Men zal geregeld controleren of die inspanningen worden voortgezet. De Gewesten zullen, binnen hun bevoegdheid, voor een begeleiding en snelle controle van deze jonge werkzoekenden zorgen. Iedere negatieve evaluatie zal leiden tot een verlies van de uitkering en zal een nieuwe fase van zes maanden zonder uitkering inluiden, waarin de betrokkene weer in een traject met uitzicht op werk kan stappen.

De degressie van de werkloosheidsuitkeringen zal toenemen met een vereenvoudiging van het systeem. Het verzekeringskarakter van de werkloosheid zal worden versterkt.

Vanaf heden zal het nieuwe werkloosheidssysteem drie duidelijk onderscheiden periodes voorzien voor elke werkloze.

De werkloosheidsuitkeringen dalen dus al geleidelijk naar mate de werkloosheid blijft aanhouden.³⁸

- Een verhoging van 16,7% van de werkloosheidsuitkering tijdens de eerste vier maanden van de eerste periode, van maximaal 1 jaar.
- Vermindering van 33% van de duur van de tweede periode – waarbij de link met de loopbaanduur gewijzigd wordt – en beperking van deze tweede periode tot maximaal 3 jaar. Dit geldt niet voor de werklozen die minimum 20 jaar gewerkt hebben en de huidige werklozen die “gezinshoofd” zijn, of “alleenstaand” zijn en minstens 55 jaar oud zijn. Zij blijven in de tweede periode.
- In de 3^e periode wordt de uitkering van alle werklozen geplafonneerd om er een forfaitair minimum van te maken, dat rekening zal houden met de gezinssituatie van de werklozen (gezinshoofd, alleenstaand of samenwonend).
- Naast deze structurele maatregelen op korte termijn zullen de sociale partners worden bevraagd over een hervorming op langere termijn **voor de nieuwkomers in het werkloosheidsverzekeringsstelsel. Men zal hen vragen om regels voor te stellen die de werkloosheidsuitkeringen meer met de loopbaanduur verbinden.**

³⁸ In de praktijk wordt de werkloosheid in verschillende periodes opgedeeld, waaraan steeds lagere uitkeringen verbonden zijn: een eerste periode van 12 maanden wordt opgevolgd door een tweede periode die afhankelijk is van de loopbaanduur en waarna de derde en laatste periode aanvat.

Om beter met de realiteit van de arbeidsmarkt rekening te houden zullen de voorwaarden om werkloosheidsuitkeringen te ontvangen worden aangepast voor de mensen die deeltijds, via interim of met arbeidsovereenkomsten van bepaalde duur werken.

Met betrekking tot **de controle op de beschikbaarheid van de werkzoekenden** :

- Er zal, met eerbied voor de bevoegdheden van de Gewesten en de geplande overdrachten, **een snellere procedure voor de controle op de beschikbaarheid** worden ingevoerd, die ook tot een snellere begeleiding door de bevoegde regionale diensten moet leiden;
- De actieve controle op de beschikbaarheid zal worden **uitgebreid naar de 50-plussers: tot 55 jaar vanaf 2013 en tot 58 jaar vanaf 2016.**
- De Gewesten zullen de nadere regels van deze controle vastleggen. Rekening houdend met de meerkost dat dit voor hen zal meerbrengen, zullen ze gedurende vier jaar via een samenwerkingsakkoord een bijzondere dotatie krijgen.

Om de geografische mobiliteit van de werkzoekenden te bevorderen, zal het begrip **geschikt werk** worden aangepast, waarbij de minimumafstand om een job te zoeken **van 25km naar 60km** zal gaan, ongeacht de verplaatsingstijd.

5.3 Meer oudere werknemers aan het werk helpen

Om de doelstellingen uit het Nationaal Hervormingsplan te bereiken en om de uitdaging van de hogere levensverwachting het hoofd te bieden zal men de **eindeloopbanen** hervormen.

Met betrekking tot **het brugpensioen** :

- Overeenkomstig de kalender in het Generatiepact zal men, na overleg met de sociale partners en na de evaluatie door de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid, de impact onderzoeken van de maatregelen die het brugpensioen moeten ontmoedigen.
 - Als blijkt dat die maatregelen onvoldoende zijn, zullen er correctiemaatregelen worden getroffen, waarbij men **voor de lange loopbanen het aantal loopbaanjaren dat toegang geeft tot het brugpensioen van 38 naar 40 jaar zal optrekken.**
 - Men zal de sociale partners ook vragen om te anticiperen op de tweede evaluatie voorzien in het Generatiepact, die ertoe kan leiden dat **de leeftijd die voor de lange loopbanen toegang geeft tot het brugpensioen van 58 naar 60 jaar wordt opgetrokken.**

- Men zal ook de uitvoering van de andere maatregelen waarin het Generatiepact voorziet evalueren (overgang naar een minder belastende job, evaluatie van de kwaliteit van de outplacement, recht op onbetaald verlof voor oudere werknemers, overgang van de overheidssector naar de privésector). Men zal zo nodig correctiemaatregelen treffen.
- Voor de **ondernemingen in herstructurering zal men de afwijkende minimumleeftijd op 55 jaar brengen** in plaats van de huidige 50 tot 52 jaar.
- De in de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 96 vastgelegde mogelijkheid voor een werknemer met 40 jaar dienst om vanaf 56 jaar op brugpensioen te gaan zal worden behouden.
- Om het brugpensioen te ontmoedigen zal de regering het percentage van de patronale bijdrage aan de brugpensioenuitkeringen verhogen, zodat de degressiviteit volgens de leeftijd van de bruggepensioneerde nog zal vergroten.

Met betrekking tot de **oudere werknemers**:

- * De regering zal tegelijk het **aan het werk houden** van de oudere werknemers en het aanbod van voor hen bestemde banen aanmoedigen. De ondernemingen zullen, via het sociaal overleg, een **Werkgelegenheidsplan voor oudere werknemers** moeten sluiten, met concrete doelstellingen om de 50-plussers aan het werk te houden en aan te werven, en om hun arbeids- en opleidingsvoorwaarden aan te passen.
- * De sociale balans zal de gegevens volgens de leeftijd van de werknemers moeten opsplitsen, zodat men de inspanningen van de bedrijven ten aanzien van de 55-plussers beter kan controleren.
- * De ondernemingen die tot een **collectief ontslag** overgaan, zullen in het kader van dat ontslag de **leeftijdspiramide in het bedrijf moeten naleven**.

5.4 Voorrang aan jobcreatie

Door de **gedeeltelijke vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing naar de werknemers met een laag en middeninkomen te oriënteren** zal de arbeidskost voor die lonen verminderen en zal men zo meer jobs kunnen scheppen, zoals studies over de doeltreffendheid van maatregelen, toegespitst op een specifieke doelgroepen, aantonen.³⁹

³⁹ "Socialezekerheids- bijdrageverminderingen en alternatieve financiering van de sociale zekerheid", Federaal Planbureau, december 2010.

Om de werkgever bij zijn eerste aanwervingen te helpen zal hij voor de aanwerving van zijn eerste drie werknemers ook een - **groter dan de huidige - vermindering van sociale bijdragen genieten.**

Men zal, in overleg met de sociale partners, een mechanisme invoeren waardoor men **de federaal gebleven aanwervingsstimuli aan de effectieve creatie** of het behoud van jobs kan koppelen.

De perverse effecten die deze arbeidssteun soms veroorzaken, zullen worden bestreden.

De jobcreatie in de sectoren verbonden aan de dienstverlening aan personen zal gestimuleerd worden, onder andere via **een nieuw akkoord in de non-profitsector.**

Daarnaast zal men een reeks maatregelen nemen om de ecologische overgang van de economie te bevorderen en om **groene banen te ontwikkelen.** Zo zal men de bijkomende opbrengst van de nucleaire rente gebruiken om op federaal vlak te investeren in hernieuwbare energie en energiebesparingen, met respect voor de bevoegdheden van de deelstaten.

5.5 De kwaliteit van de werkgelegenheid verhogen

Men zal, in overleg met de sociale partners, maatregelen nemen om de kwaliteit van de werkgelegenheid in de **interimsector** te verbeteren.

Daarnaast zal men, om de kwalitatief betere jobs te bevorderen, **structurele verminderingen van de patronale sociale bijdragen toekennen, voor zover de jobs minstens met een halftijdse job overeenstemmen.**

Om de doelstellingen rond **de opleiding van werknemers** te helpen naleven (1,9% van de loonmassa moet naar opleidingsinspanningen gaan), zal het bestaande responsabiliseringsmechanisme van de werkgevers worden aangepast opdat het voor elk individueel bedrijf zou gelden.

De **bescherming van de gezondheid en van de veiligheid van de werknemers** zal worden verbeterd.

- Men zal de aandacht van de veiligheid- en preventiediensten op de werknemers in atypische situaties vestigen, zoals de deeltijdse werknemers, interimarbeiders of de activiteiten in onderaanneming.
- Strijd tegen de fenomenen van onderaangifte van arbeidsongevallen zal worden verscherpt.

- Men zal voor de met het werk verbonden ziekten programma's voor het voorkomen van psychosociale risico's uitvoeren.
- Men zal de nodige maatregelen treffen om de oorsprong te kennen van beroepsziekten die uitbreken nadat men op pensioen is gegaan.

Het variabel deel van de **bezoldiging van het management** van overheidsbedrijven en beursgenoteerde bedrijven zal beperkt worden tot 30% van de vaste bezoldiging. Deze boni worden verboden wanneer het bedrijf tot een collectief ontslag zal zijn overgegaan. Men zal, in overleg met de sociale partners, zowel in de privébedrijven als in de overheidssector maatregelen nemen om de loonkloof tussen de laagste en de hoogste lonen te beperken.

De eenmaking van het statuut arbeiders-bedienden zal moeten worden voortgezet, teneinde de werknemers beter te beschermen en door de kosten voor de sociale zekerheid en de fiscus te neutraliseren.

De **strijd tegen de sociale fraude** zal verbeterd worden, door:

- de coördinatie van de instellingen en de diensten te versterken;
- een strengere houding aan te nemen tegen zij die zwartwerk organiseren;
- in de "risicosectoren" (horeca, bouw, enz.) specifieke controlemaatregelen te nemen;
- responsabiliseringsmechanisme voor de bedrijven rond tijdelijke werkloosheid goed te keuren.

5.6 De gelijkheid op het werk bevorderen

Werk is een instrument voor maatschappelijk integratie, vooral voor de jongeren, de vrouwen, de oudere werknemers, de mensen met een handicap en de werknemers van vreemde afkomst. De **discriminaties bij de aanwerving** moeten fel bekampt worden en moeten een prioriteit zijn in het vervolgingsbeleid van de parketten. De burgerlijke rechtsvordering zal ook worden aangemoedigd.

Opdat alle kandidaten dezelfde kansen zouden krijgen, zal men in de eerste selectiefase in heel de openbare en privésector het gebruik van **anonieme cv's** bevorderen.

Men zal een specifieke wet over de **loongelijkheid** tussen vrouwen en mannen uitwerken, en de bedrijven zullen jaarlijks rekenschap moeten geven van hun genderneutrale loonbeleid.

Ten slotte zullen werknemers die het slachtoffer werden van discriminaties, voor ze eventueel een beroep doen op de strafrechtelijke procedure, de steun krijgen van een vertrouwenspersoon, naar het voorbeeld van het bestaande systeem rond geweld en pesterijen.

5.7 Het tijdskrediet en de loopbaanonderbreking hervormen

Om het tijdskrediet en de loopbaanonderbreking te heroriënteren in functie van hun oorspronkelijke doelstellingen, zal men voortaan een **ancienniteit in het bedrijf of de instelling van minstens 5 jaar** eisen voor men recht heeft op tijdskrediet of gewone (niet-thematische⁴⁰) loopbaanonderbreking.

Met betrekking tot de **specifieke formules voor tijdskrediet en loopbaanonderbreking** om de eindeloopbaan te begeleiden (wat de voornoemde maatregel niet bedoelt), **zal de leeftijd waarop men recht heeft op een halftijdse betrekking van 51 naar 55 jaar worden gebracht.**⁴¹

6. Steun voor bedrijven en economische activiteiten

Institutioneel deel (zie gedetailleerde nota, Deel II, 1.5.2)

Voor de economische ontwikkeling zijn de Gewesten de belangrijkste spelers. Met het oog op homogeniteit en autonomie is het efficiënter dat ze over de nodige structurele hefboomen beschikken om, in alle autonomie, een samenhangend beleid te voeren.

Er zullen nieuwe economische bevoegdheden naar de Gewesten worden overgeheveld. Zij zullen in alle vrijheid over de volgende materies beslissen: vergunningen voor **handelsvestigingen**, de opdrachten van het **Participatiefonds**, de **huurovereenkomsten voor woningen en bedrijven, de sociale economie, de toegang tot het beroep**⁴², of de **erkenning van de toeristische centra**⁴³.

Het Belgisch Interventie- en Resitutiebureau en de **landbouw lease-overeenkomsten** zullen eveneens worden overgeheveld en zo de

⁴⁰ Dit wil zeggen buiten het ouderschapsverlof, palliatief verlof, verlof voor zorg aan een ziek familielid

⁴¹ Deze maatregel zal niet gelden voor de verplegers/verpleegsters, teneinde de aantrekkelijkheid van het beroep te verhogen.

⁴² Met uitzondering van de beroepen die door de federale overheid, de Gewesten of de Gemeenschappen erkend moeten worden. Daaronder verstaat men de goedkeuringen die met de bevoegdheden verbonden zijn, bijvoorbeeld op het vlak van de volksgezondheid, de privédetectives erkend door Binnenlandse Zaken, de financiële tussenpersonen erkend door de FSMA (ex-CBFA), de culturele bemiddelaars erkend door de Gemeenschappen, enz.

⁴³ Met uitzondering van de arbeidsrechtelijke aspecten.

volledige regionalisering van de landbouw voltooien.

In dezelfde gedachtengang zullen de Gewesten efficiënter zijn wanneer ze in een hele reeks beslissingsprocessen en economische keuzes kunnen worden betrokken. Zodoende zullen verscheidene **federale instellingen met een economische dimensie hervormd worden om met de rol van de deelstaten rekening te houden**: het Instituut Nationale Rekeningen, het Nationaal Instituut voor de Statistiek, de Kruispuntbank van ondernemingen, de Nationale Delcreditedienst, Finexpo, de Belgische Maatschappij voor Internationale Investing en het Agentschap buitenlandse handel.

De Gewesten en de Gemeenschappen zullen voortaan bevoegd zijn voor de **prijsccontrole** op de gebieden die onder hun bevoegdheden vallen.

Om het overheidsoptreden inzake onderzoek en ontwikkeling te versterken zullen de **interuniversitaire attractiepolen (IUAP) naar de Gemeenschappen worden overgeheveld**⁴⁴. Er komt een samenwerkingsakkoord tussen de Gemeenschappen dat voor de synergieën tussen de betrokken onderzoekscentra moet zorgen. **Daarenboven gaan de technologische attractiepolen naar de Gewesten.**

Om de acties van de Gewesten aan te vullen, zijn structurele hervormingen op federaal vlak onontbeerlijk zijn om de competitiviteit van onze bedrijven te steunen en om meer duurzame activiteiten en werkgelegenheid te organiseren. We moeten ons sociaal-economisch weefsel versterken en de koopkracht van de burgers verhogen.

6.1 De bedrijven steunen en ze het leven vergemakkelijken

Men zal een **fiscaal beleid voeren dat het opzetten van activiteiten en arbeidsplaatsen steunt**, in het bijzonder voor de KMO's:

- De werkgever zal bij de aanwerving van zijn eerste drie werknemers een **vermindering van sociale bijdragen genieten**.
- Om bedrijfskosten te drukken zal men de huidige vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing op de **werknemers** met een **laag en middeninkomen** concentreren.
- Men zal de **af trek van de vennootschapsbelasting en de personenbelasting van investeringen ten gunste van de KMO's** reactiveren om ze aan te moedigen om te investeren.

⁴⁴ Om de overgang te vergemakkelijken zal de overheveling gepaard gaan met een samenwerkingsakkoord tussen de Gemeenschappen.

- Behoud van een **voorkeurtarief voor de KMO's** in het kader van het nieuwe stelsel van **notionele intresten**.

De regering **zal het leven van de bedrijven vergemakkelijken**, zodat ze zich vooral op innovatie en de creatie van economische activiteiten kunnen concentreren:

- **De administratieve lasten** die op de bedrijven wegen tegen het einde van de legislatuur met 30% verminderen, en zo verder gaan dan de doelstelling van 25% die de Europese *Small Business Act* aanbeveelt.
- **De toegang tot de openbare aanbestedingen vereenvoudigen** en de betaaltermijnen voor de overheden aan bedrijven verkorten (binnen 30 dagen, behalve contractuele termijn van maximum 60 dagen), en met een versterkt verwijlintrestenmechanisme.
- **De huidige logheid** en belemmeringen van het statuut van de "**Starter-BVBA**" wegnemen, zodat jonge ondernemers met vereenvoudigde administratieve verplichtingen en een uiterst beperkt minimumkapitaal (minstens één euro) een activiteit kunnen uitbouwen.
- Het **faillissementsrecht** hervormen en moderniseren, zodat het iemand die mislukt niet langer stigmatiseert. De gefailleerde die ter goede trouw was moet zich kunnen herpakken.

6.2 De zelfstandigen aanmoedigen en beter beschermen

Men zal ambitieuze maatregelen nemen om de zelfstandigen beter te beschermen en te ondersteunen en om het zelfstandig ondernemerschap aan te moedigen.

- **Het sociaal statuut van de zelfstandigen** op dat van de werknemers afstemmen en zo hun sociale bescherming vergroten, door de sociale toelagen (minimumpensioenen, kinderbijslag) gelijk te schakelen met die van de werknemers ⁴⁵.
- Het plafond van het bedrag waarop de sociale bijdrage wordt berekend tot 100.000 euro/jaar optrekken, voor meer solidariteit onder zelfstandigen.
- Voor de zelfstandigen een bijzonder stelsel oprichten (op vrijwillige basis) ter bescherming tegen "werkloosheid", door alle voorzieningen die de zelfstandige met een onderbroken activiteit moeten helpen, samen te voegen.
- De zelfstandigen die voor het eerst een activiteit opstarten, steunen met een aantrekkelijk socialebijdragensysteem, vooral voor zij die uit de werkloosheid komen.
- De berekeningswijze van de sociale bijdragen vereenvoudigen en

⁴⁵ De lastenverdeling tussen de stelsels van de sociale zekerheid zal bijgevolg herzien worden.

ervoor zorgen dat de bijdragen zo snel mogelijk betaald worden ten aanzien van het volume van de activiteiten en de verwachte inkomsten.

6.3 Onderzoek en ontwikkeling (R&D) steunen

Om de doelstellingen uit het Nationaal Hervormingsplan te bereiken moeten we 3% van het BBP in onderzoek en ontwikkeling investeren (2% voor de privésector en 1% voor de overheidssector).

Er zal bijgevolg een **Interfederaal plan voor onderzoek en innovatie** worden opgemaakt. Door dit plan zal men, met eerbied voor ieders bevoegdheden, de inspanningen van de deelstaten en de federale staat inzake R&D en technologische innovatie kunnen coördineren om de economische ontwikkeling van de Gewesten te ondersteunen.

7. De koopkracht van de burgers ondersteunen

De regering zal de koopkracht van de burgers ondersteunen en **in het bijzonder die van de mensen die werken en een bescheiden of gemiddeld inkomen hebben, alsook die van de gepensioneerden.**

- Om de inflatie te beteugelen zal de regering maatregelen nemen om de **prijzen strenger te controleren**, voornamelijk de energie- en telecommunicatieprijzen.
- De regering zal het automatisch indexeringsysteem van de lonen en de uitkeringen bewaren, zowel om de binnenlandse vraag (de consumptie) te ondersteunen als om de koopkracht van de burgers veilig te stellen.
- Om het netto-inkomen "in de portemonnee" te vergroten, zullen de lage en middeninkomens minder belast worden: de belastingsvrije som voor de lage en middelhoge beroepsinkomens (werknemers, zelfstandigen en ambtenaren) zal met 1000 euro verhoogd worden, wat iedere werknemer jaarlijks netto 250 euro zal opleveren.
- De laagste pensioenen zullen worden opgewaardeerd.
- De zelfstandigen zullen hun kinderbijslag en minimumpensioenen zien toenemen, om op gelijke hoogte met die van de werknemers te komen.
- De regering zal de sociale partners vragen om de mogelijkheden te onderzoeken om het interprofessioneel brutominimumloon te verhogen, inclusief voor de min-21-jarigen.
- De landbouwers die onlangs onder de weersomstandigheden en de gezondheids crises hebben geleden, zullen de maatregelen die ze in

het kader van het herstelplan hebben genoten met een jaar verlengd zien.

7.1 Inflatie en prijsbeheersing

Men zal een ambitieus concurrentiebeleid voeren, gericht op de sleutelsectoren van onze economie (kleinhandel, netwerkindustrieën, retail banking), teneinde de groei te ondersteunen, de inflatiedruk in te dammen, de competitiviteit van onze ondernemingen te verbeteren en de koopkracht van de burgers een duwtje in de rug te geven.

- Het Prijzenobservatorium in zijn analyse-, observatie- en controletaken versterken om elke abnormale variatie van de prijs van een als basisbehoefte beschouwde goed of dienst op te sporen en zo de regering op gemotiveerde gronden te laten ingrijpen.
- De energieprijzen controleren om ze te verminderen (zie het hoofdstuk "Overgang van onze economie naar een duurzaam groeimodel").
- Van de Mededingingsautoriteit de hoeksteen van onze reguleringsstructuur maken: haar onafhankelijkheidsgraad en verantwoordelijkheid verhogen en een afschrikwekkend sanctioneringskader.
- Een gereguleerde effectieve concurrentie op het segment van het spaarboekje verzekeren, door de berekeningswijze van de getrouwheidspremie en die van de andere percentages in een voor de consument gunstigere zin aan te passen.
- De reglementeringen voor de kleinhandel aanpassen (marktpraktijken, openingsuren) om concurrentiemisbruiken te voorkomen.

7.2 De rechten van de consument versterken

De consumenten moeten meer steun krijgen en meer over hun rechten worden ingelicht.

- Een procedure voor collectief herstel ten bate van de consumenten opzetten, zodat consumentengroepen een eenmalige schadeclaim kunnen indienen.
- Een kwaliteitsnorm voor het maatschappelijk verantwoord investeren (MVI) bepalen, zodat de spaarders precies weten hebben van wat men met hun geld zal doen.
- De regelgeving voor het hypothecair krediet herzien, teneinde de ontleners een hoge mate van bescherming te bieden, zoals het reeds het geval is voor het consumentenkrediet.

- De procedure voor collectieve schuldenregeling verbeteren, via een betere communicatie tussen de bemiddelaar en de persoon met een te grote schuldenlast.
- De bescherming van de huurders vergroten, door te bepalen dat elke verhuurder die zijn huurovereenkomst niet registreert zich op de effectief ontvangen huur in plaats van op het kadastraal inkomen belast zal zien.

7.3 De financiële regulering versterken

De inspanningen om de financiële regulatie te versterken, moeten worden voortgezet, teneinde crises beter te voorkomen en op de zwakten van de financiële sector te antwoorden, en de financiële wereld meer ten dienste van een duurzame groei te stellen.

- De bevoegdheden van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) versterken, teneinde er een echt regulerend instrument van te maken dat ten dienste staat van de consument van financiële diensten (bankmobiliteit, bemiddeling, klachtenbehandeling).
- De herstructurering van de banken voltooien, teneinde een beter risicobeheer en een grotere solvabiliteit te bereiken (Overeenkomst III van Basel).
- De financiële instellingen die systemische risico's lopen weer op hun basisactiviteit richten.

De regering zal ook op Europees vlak pleiten voor de invoering van een **belasting op financiële transacties**, de oprichting van een Europees overheidsratingagentschap, de verstrenging van de Europese reguleringsinstrumenten voor speculatieve fondsen, de oprichting van een Europese dienst voor fiscale fraudebestrijding en voor de oprichting van een Europees regelgevend kader voor *stock-options*.

8. Hervorming van de pensioenen

8.1 De financiering van de pensioenen verzekeren

Er zullen belangrijke hervormingen doorgevoerd worden om de 55 tot 64-jarigen aan te moedigen te blijven werken en om de effectieve pensioenleeftijd uit te stellen. De wettelijke pensioenleeftijd zal op 65 jaar behouden blijven.

8.1.1 De leeftijd waarop men met vervroegd pensioen gaat uitstellen

De minimumleeftijd van het vervroegd pensioen, momenteel 60 jaar, zal met 2 maanden per jaar verhoogd worden, in functie van de langere levensduur. Vervroegd met pensioen gaan op 60-jarige leeftijd zal, ondanks alles, een mogelijkheid blijven voor diegenen die op die leeftijd een loopbaan van 40 jaar hebben.

De pensioenbonus zal behouden blijven⁴⁶. Zo nodig, zal hij aangepast worden om zijn stimulerend effect te versterken. Men zal er bovendien voor zorgen dat de mogelijke rechthebbenden er beter over geïnformeerd worden.

8.1.2 Langere loopbanen in de overheidssector aanmoedigen

Het overheidspensioen biedt in sommige opzichten modaliteiten aan die een vervroegd pensioen aanmoedigen. Een hervorming op lange termijn zal worden gevoerd om de incoherenties uit het stelsel te halen, zonder echter aan de huidige gepensioneerden te raken. Daarvoor zullen de volgende maatregelen genomen worden:

- **Verhogen van het aantal vereiste loopbaan jaren om met vervroegd pensioen te gaan.** Deze minimumloopbaanduur, die momenteel vijf jaar bedraagt, zal geleidelijk naar 35 jaar⁴⁷ gebracht worden vanaf nu tot 2020 (zoals reeds het geval is voor de werknemers en de zelfstandigen).
- **Herzien van de berekening van het pensioen van bepaalde speciale stelsels**, door de voordeligste stelsels af te stemmen op het tantième 1/48ste. Een volledig pensioen zal dus overeenkomen met een loopbaan van 36 jaar tegenover momenteel 17 jaar voor het meest voordeligste stelsel. De maatregel betreft alle nieuwkomers in het openbaar ambt.
- **Geleidelijk berekenen van het pensioen van de ambtenaren op basis van het salaris van de laatste tien loopbaan jaren**⁴⁸ in plaats van op basis van de laatste vijf jaar. De maatregel betreft de personen die in de toekomst in het openbaar ambt zullen worden aangesteld.
- **Toestaan, aan ambtenaren die dat wensen, na hun 65ste te werken**, zoals dat al het geval is in de privésector, als de werkgever er akkoord mee gaat. **De ambtenaar die zo zijn**

⁴⁶ 2,2082 € aanvullend pensioen per gewerkte dag vanaf 62-jarige leeftijd of 44 loopbaan jaren

⁴⁷ 35 loopbaan jaren in totaal, dus in de overheidssector EN in de privésector voor diegenen die een gemengde loopbaan hebben.

⁴⁸ In het geval van een loopbaan van minder dan 10 jaar als benoemde ambtenaar zullen de jaren waarbij men vergoed werd in de privésector (begrensd met de overeenstemmende jaren van het barema) in beschouwing worden genomen voor die periode.

loopbaan verlengt, zal zijn pensioen zien stijgen.

8.1.3 Werken na 65 of een volledige loopbaan in de privésector opwaarderen

In de privésector zullen **voortaan alle loopbaan jaren in rekening worden gebracht bij de berekening van het pensioen.** Momenteel wordt de berekening van het pensioen beperkt tot de 45 beste loopbaan jaren. Voortaan **zullen de personen die langer werken dan een volledige loopbaan recht hebben op een hoger pensioen.**

Wat de cumulatie van toegelaten beroepsactiviteit en het pensioen betreft, zal er geen maximum toegelaten inkomen meer zijn, maar een duidelijker onderscheid tussen de periodes voor en na de wettelijke pensioenleeftijd worden ingesteld:

- Voor de gepensioneerden die jonger dan 65 zal het volledige inkomen uit arbeid van het pensioen worden afgetrokken.
- De gepensioneerden die ouder zijn dan 65 zullen hun pensioen volledig kunnen behouden, wat hun inkomen uit arbeid ook bedraagt, maar de belastingsvermindering verbonden aan hun pensioen zal hun niet meer toegekend worden wanneer hun belastbaar inkomen meer dan 26.300 euro bedraagt.⁴⁹

Deze maatregel zal toegepast worden op de toekomstige gepensioneerden. De wijzigingen zullen in 2014 toegepast worden op de gepensioneerden die vandaag nog een toegelaten activiteit uitoefenen.

8.1.4 Werk meer valoriseren dan de periodes van inactiviteit bij de berekening van het pensioen

De **werkloosheid van de 3de periode** zal niet meer gevaloriseerd worden in de berekening van het pensioen op basis van het voorgaande salaris, maar **op basis van het minimumrecht per loopbaanjaar.**

De periodes van brugpensioen **voor 60-jarige leeftijd**, uitgezonderd brugpensioen door een onderneming in moeilijkheden of in herstructurering, evenals deze in uitvoer van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 96, **zullen op dezelfde manier** in beschouwing worden genomen bij de berekening van het pensioen op basis van hetzelfde referentiebedrag.

De periodes van vrijwillige werkonderbreking, buiten thematische verloven (ouderschapsverlof, palliatief verlof, zorgverlof aan een ziek

⁴⁹ Om perverse effecten te vermijden, zal de belastingsheffing echter niet als effect mogen hebben dat het netto-inkomen na de belasting van de belastingplichtige lager ligt dan dat het zou zijn geweest mocht de belastingplichtige geen inkomen uit arbeid gehad hebben.

familielid), zullen bij de berekening van het pensioen nog voor maximum een jaar gevaloriseerd worden.

Deze drie gelijkstellingregelingen zullen in werking treden voor de periodes vanaf 2013.

8.1.5 Het stelsel van de overlevingspensioenen aan de evolutie van de maatschappij aanpassen

Het stelsel van de overlevingspensioenen werd ingevoerd in een historische context van gezinnen met maar één inkomen, om, in het geval van een overlijden, een inkomen te verzekeren voor de langstlevende echtgenoot.

Door de evolutie van de maatschappij en in het bijzonder het werk van de vrouwen en de mannen, moet er **een "individualisering van de rechten" nagestreefd worden** (verbinden van de rechten van iedereen aan zijn eigen werk).

De regering zal de maatregel voorstellen om voortaan de rechten op het overlevingspensioen enkel toe te kennen aan personen van 25 en ouder. Voor hen zal het overlevingspensioen geleidelijk afhangen van de loopbaanduur van de overleden echtgenoot, van eventuele kinderen ten laste en van de duur van het huwelijk. Eens het recht op het overlevingspensioen vervalt, zal het recht op een werkloosheidsuitkering onmiddellijk toegekend worden, zonder wachtperiode, met een vroegtijdige en aangepaste begeleiding.

De rechten van de personen die momenteel een overlevingspensioen krijgen, zullen worden verzekerd.

Ten slotte zullen de regels voor cumulatie tussen een overlevingspensioen en een inkomen uit arbeid versoepeld worden om werkloosheidsvallen te vermijden.

8.1.6 Van de 2de en de 3de pijlers een echt aanvullend pensioen maken

In het kader van het interprofessioneel overleg zullen de sociale partners verzocht worden om **de 1ste pensioenpijler te consolideren** en een **veralgemening van de 2de pijler** (ofwel het beroepsmatig opgebouwd aanvullend pensioen) te overwegen.

Het doel van de tussenkomst van de staat in de 2de en de 3de pijlers (ofwel de aanvullende particuliere pensioenen, respectievelijk beroepsmatig en persoonlijk) is om voldoende aanvulling op het wettelijk pensioen te

verzekeren om comfortabel te leven, niet om het vergaren van vermogen te subsidiëren.

De personen die momenteel een hoog inkomen en dus een hoger pensioen hebben, kunnen eveneens een grotere 2de pijler opbouwen. De stortingen om een 2de pijler op te bouwen, worden momenteel beperkt: het wettelijke en aanvullende pensioen mogen samen niet meer dan 80% van het bruto-inkomen van het laatste loopbaanjaar overschrijden. Om de fiscale voordelen gelinkt aan de 2de pijler beter toe te spitsen, wordt het laatste inkomen dat in rekening wordt gebracht voor het fiscale voordeel geplafonneerd tot 82.500 euro.

De regering zal er zich van verzekeren dat de fiscale behandeling van de 2de pijler niet aanzet tot vervroegd pensioen. De belastingsvoeten van de 2de pijler, opgebouwd op basis van de werkgeversbijdragen, zullen op deze manier herzien worden: 20% op 60 jaar, 18% op 61 jaar, 16,5% op 62 tot 64 jaar en 10% op 65 jaar⁵⁰. Bovendien zullen de belastingsverminderingen op de 2de en de 3de pijler⁵¹, die momenteel berekend worden op basis van een bijzondere gemiddelde aanslagvoet, voortaan op basis van een percentage van 30% voor alle belastingplichtigen berekend worden, wat hun inkomen ook mag bedragen.

8.1.7 De deelstaten en de lokale overheden beter responsabiliseren voor de pensioenen van hun statutaire ambtenaren

De lokale overheden (provincies, gemeentes etc.) zullen een belangrijke inspanning doen om de financiering van het stelsel van de pensioenen van hun statutaire ambtenaren te verzekeren, via een verhoging van de percentages van de bijdragen van de werkgevers en een grotere responsabilisering.

Tegelijkertijd zal ook, na overleg met de deelstaten, voorzien worden dat de responsabiliseringsbijdrage "pensioen", voorzien in de bijzondere wet van 5 mei 2003, voortaan integraal door de Gewesten en de Gemeenschappen gestort zal worden vanaf 2012. Vanaf 2016 zal ze geleidelijk verhogen om de werkgeversbijdrage van toepassing op contractuelen te bereiken.

8.2 Het inkomen van de gepensioneerden verbeteren

Twee prioriteiten zullen tijdens deze legislatuur nagestreefd worden:

- Opwaarderen van de kleine en middelgrote pensioenen;

⁵⁰ De percentages bedragen momenteel 16,5% tussen 60 en 64 jaar en 10% voor 65 jaar.

⁵¹ Dezelfde regel zal worden toegepast voor alle belastingsverminderingen die op basis van de bijzondere gemiddelde aanslagvoet berekend worden.

- Dichter bij elkaar brengen van de pensioenen voor zelfstandigen en voor werknemers.

De minimumpensioenen voor de werknemers en de zelfstandigen (zoals de minimum invaliditeitsuitkering, de minimum arbeidsongevallenuitkering etc.) zullen voortaan elke twee jaar automatisch met 2% verhoogd worden (buiten de indexering). De niet-minimumuitkeringen en de limieten zullen elke twee jaar met 0,7% verhoogd worden⁵².

Tegen 2015 **zal het minimumpensioen dus naar € 1.150 netto per maand stijgen** (voor een alleenstaande met een volledige loopbaan van 45 jaar).

Het minimumpensioen van de zelfstandigen zal geleidelijk aan het minimumpensioen van de werknemers gelijkgesteld worden.

Daarenboven zal het gedeeltelijke herstel van de mogelijkheid om een minimumpensioen te cumuleren met een uitkering voor beroepsziekte of na een arbeidsongeval voortgezet worden, om een einde te maken aan de oneerlijke bestraffing van de werknemers, die de gevolgen van hun beroepsziekte of arbeidsongeval ook na hun pensioen nog blijven dragen.

Ten slotte zullen alle werknemers regelmatig, en vanaf het begin van hun loopbaan, een schatting van hun toekomstige pensioenrechten ontvangen. De loopbaangegevens over de drie pensioenstelsels en over de aanvullende pensioenen zullen worden samengevoegd in een enkele gegevensbank. Er zal zo maar één iemand nodig zijn om de gepensioneerden en de toekomstig gepensioneerden te informeren over hun situatie en hun rechten.

9. Hervorming van de ziekteverzekering om de kwaliteit ervan te verbeteren en het voortbestaan ervan te verzekeren

Institutioneel deel (zie gedetailleerde nota, Deel II, 1.2.)

Er wordt voor 4,9 miljard euro homogene bevoegdheden naar de Gemeenschappen overgeheveld⁵³ om een efficiëntere

⁵² Via de automatisering van 60% van de welvaartsenveloppe. De besteding van het saldo van de enveloppe werd tijdelijk gestaakt (voor de enveloppen 2013-2014 en 2015-2016) maar, bovenop de maatregelen om het minimumpensioen en de kinderbijslag van het zelfstandig stelsel te verhogen, zal de regering tijdens deze periode een specifiek budget ter beschikking stellen van de sociale partners van het werknemersstelsel om maatregelen te nemen om de werkzaamheidsgraad te verhogen en armoede te bestrijden.

⁵³ Het overgedragen gezondheidsbeleid wordt gecommunautariseerd. Voor zover de bevoegdheden verplichtingen voor personen of rechten op een tegemoetkoming of toelage inhouden, of in de mate dat het om bicommunautaire instellingen gaat, zal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de Gemeenschappelijke

gezondheidszorg en hulp aan personen te kunnen organiseren. De deelstaten zullen ook geresponsabiliseerd worden.

De Gemeenschappen en Gewesten responsabiliseren⁵⁴

De deelstaten die, door de keuzes in hun gezondheidsbeleid, besparingen in de ziekteverzekering kunnen doen, zullen een deel van de uitgespaarde bedragen terugwinnen. Ze zullen een dubbele verantwoordelijkheid dragen:

- De **Gemeenschappen** die meer in preventie investeren, wat toekomstige curatieve uitgaven zal doen vermijden, zullen een (begrensde) bonus ontvangen.
- De **Gemeenschappen en Gewesten** die, dankzij strengere beslissingen inzake ziekenhuiskwesties, de uitgaven in de gezondheidszorg verminderen, zullen eveneens een compensatie krijgen. Een entiteit die bijvoorbeeld minder apparaten voor medische beeldvorming erkent (nucleaire magnetische resonantie, PET-scan, ...) en zo de kosten voor de gezondheidszorgbegroting vermindert, zal recht hebben op een deel van de gerealiseerde besparing.

Men zal ook een efficiënter gebruik van de gezondheidszorgbegroting aanmoedigen, zonder de kwaliteit of de toegankelijkheid ervan te verminderen.

Men zou ook van een alternatief responsabiliseringsmechanisme kunnen vertrekken:

De RIZIV-begrotingsdoelstelling van de gezondheidszorg zou fictief over de Gemeenschappen (de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie in Brussel) worden verdeeld, volgens de criteria die de KUL en de DULBEA (ULB) in het kader van de responsabilisering van de ziekenfondsen hebben vastgelegd⁵⁵ :

- wanneer de gezondheidsuitgaven van de inwoners van een Gemeenschap het aan die Gemeenschap toegekende deel van de begrotingsdoelstelling overschrijden, zou zij 25% van die overschrijding moeten financieren (de ziekenfondsen betalen de overige 25% en de federale overheid neemt via de sociale zekerheid de overige 50% voor haar rekening);
- wanneer de gezondheidsuitgaven daarentegen lager liggen, zou de Gemeenschap 25% van het verschil ontvangen (de ziekenfondsen krijgen ook 25%, en de federale overheid krijgt via de sociale zekerheid 50%).

Gemeenschapscommissie de bevoegde overheid zijn. Men zal daarenboven desgewenst het “accord Saint-Quentin” kunnen toepassen.

⁵⁴ Want de Gewesten beschikken nu al over enkele bevoegdheden inzake gezondheid, en zullen bijgevolg vanaf nu ook geresponsabiliseerd worden.

⁵⁵ Bevolkingsleutel: 70%; weging volgens socio-economische criteria: 30%

Zowel deze malus als bonus zou worden begrensd op maximum 2% van het deel van de begrotingsdoelstelling dat aan deze Gemeenschap is toegekend, zoals dat ook al het geval is voor de responsabilisering van de ziekenfondsen.

De efficiëntie van het gezondheidsbeleid en van de hulp aan personen verbeteren

Door de huidige verdeling van de gezondheidszorgbevoegdheden tussen de entiteiten (Gemeenschappen, Gewesten, federale overheid...) kan men niet altijd een coherent beleid voeren, schaalvoordelen benutten of het leven van de burgers vergemakkelijken. Er zullen dus homogene bevoegdheidspaketten worden overgeheveld om een efficiëntere gezondheidszorg te kunnen organiseren.

Vandaag moeten personen met een handicap zich tot verschillende instellingen richten om de hulp te krijgen waarop ze recht hebben. De integratietegemoetkomingen voor mensen met een handicap en de hulp aan bejaarden met verlies van zelfredzaamheid zullen worden gecommunautariseerd. **Zo zullen de Gemeenschappen een uniek loket kunnen inrichten om het leven van personen met een handicap te vergemakkelijken. In Brussel gaat deze nieuwe bevoegdheid naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, opdat alle Brusselaars op gelijke voet zouden staan.**

De volledige bevoegdheid inzake de residentiële opvang, vooral van bejaarden, zowel voor rusthuizen⁵⁶ of geriatrie ziekenhuizen⁵⁷ of ziekenhuizen gespecialiseerd in langdurige opvang, wordt eveneens gecommunautariseerd. Hetzelfde zal gebeuren met betrekking tot sommige overeenkomsten met revalidatie-instellingen. De Gemeenschappen staan voor hun seniorenbeleid voor andere uitdagingen, zowel voor wat het aantal betrokken personen als wat de opvangmogelijkheden betreft.

De Gemeenschappen zullen voortaan alle instrumenten in handen hebben om een coherent opvangbeleid voor bejaarden te voeren. De middelen zullen overeenkomstig de huidige uitgaven in elke Gemeenschap⁵⁸ worden overgedragen en zullen volgens het aantal personen ouder dan 80 jaar evolueren en volgens de groei van het BBP per inwoner.

De regering zal de Gemeenschappen een **ruime autonomie geven**

⁵⁶ Rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen, centra voor dagverzorging, centra voor kort verblijf

⁵⁷ Geïsoleerde G- (geriatrie) en Sp- (gespecialiseerde) diensten

⁵⁸ Behalve gespecialiseerde ziekenhuizen en revalidatieovereenkomsten, want die betreffen niet enkel de bejaarden.

inzake de geestelijke gezondheidszorg en de psychiatrische verzorgingstehuizen en beschutte woningen overdragen, zodat ze zich beter volgens de lokale behoeften kunnen organiseren.

De deelstaten zijn vandaag al gedeeltelijk bevoegd voor werken in de ziekenhuisgebouwen. De regering zal hen de **volledige bevoegdheid inzake bouw- en renovatiewerken en groot onderhoud van de ziekenhuisinfrastructuur**⁵⁹ overdragen, zodat ze voor een goed onderhoud van hun ziekenhuizen kunnen zorgen en beslissen in welk ziekenhuis eerst een dringende renovatie nodig is.

De regering zal de Gemeenschappen de overblijvende bevoegdheden inzake preventie, collectieve screening en de strijd tegen verslavingen overdragen.⁶⁰

De regering zal ten slotte de Gemeenschappen belangrijke elementen om de eerstelijnszorg te organiseren overdragen, om het buurtbeleid te verbeteren en om de zorgnetwerken beter volgens de plaatselijke specificiteiten te laten werken⁶¹.

Samen de toekomst voorbereiden

Een overlegorgaan met de ministers bevoegd voor volksgezondheid van alle entiteiten zal de antwoorden op de grote uitdagingen inzake de gezondheidszorg bespreken.

Dit "**Instituut voor de toekomst**" zal uit een permanente structuur bestaan die, op basis van toekomstverkenning, verschillende mogelijke scenario's zal uittekenen en hun onderlinge samenhang zal onderzoeken. Dat zal bijdragen tot het onderbouwen van een duurzaam en toekomstgericht verzorgingsbeleid. Het zal zich met name op de door het KCE uitgevoerde onderzoeken baseren.

Om te vermijden dat de gesprekken vastlopen zal iedere entiteit over haar eigen bevoegdheden het laatste woord hebben, maar zal ze, in het belang van iedereen en in de mate van het mogelijke, naar een consensus streven.

De regering zal er ook op toezien dat de **Gemeenschappen en**

⁵⁹ Onderdelen A1 en A3 van de financiële middelenbegroting (FMB)

⁶⁰ Huidige structurele vaccinatieprogramma's (buiten de verplichte vaccinatie), de vaccinatiekalender, programma's voor het opsporen van borstkanker, baarmoederhalskanker en darmkanker, het Nationaal voedings- en gezondheidsplan, bewustwordingscampagnes voor mondhygiëne in de scholen, Fonds ter bestrijding van de verslavingen, consultaties voor tabaksontwenning, revalidatieovereenkomsten met betrekking tot verslaving. Het beheer van pandemieën zal een federale bevoegdheid blijven om de noodzakelijke snelle reactie te verzekeren.

⁶¹ Impulsefondsen, huisartsenkringen, GDT, palliatieve platformen en multidisciplinaire teams, psychiatrische platformen.